

**LATVIJAS REPUBLIKA
VIDES AIZSARDZĪBAS UN
REĢIONĀLĀS ATTĪSTĪBAS MINISTRIJA**

**Vides pārraudzības
valsts birojs**

**2015.GADA
PUBLISKAIS PĀRSKATS**

Vides pārraudzības valsts biroja 2015.gada publiskais pārskats

Labdien, cienājamo lasītāj!

Lai gan parasti publiskais pārskats netiek uzskatīts par īpaši saistošu lasāmvielu, ir patiešams prieks, ka lasi šīs rindas. Tas nozīmē, ka vides un dabas aizsardzības jautājumi nav vienaldzīgi arī Tev, tāpat kā mums, Vides pārraudzības valsts biroja (turpmāk – arī Birojs) darbiniekiem. Teikšu, atklāti, ka 2015.gads Birojam bijis ļoti dinamisks, nebūt ne viegls, un, lai cik formāli tas arī skanētu, izaicinājumu pilns mums visiem. Gada sākumā stājās spēkā atjaunotais ietekmes uz vidi novērtējuma, kas daudziem jau ierasts ar apzīmējumu IVN, normatīvo aktu kopums, paredzot vienotu regulējumu no sākotnējā ietekmes izvērtējuma līdz paredzētās darbības akceptam. Gada sākumā tika pabeigts arī plānotās akumulatoru rūpnīcas Kalnciemā ietekmes uz vidi novērtējums, kas raisīja pretrunīgus viedokļus, jo, nenoliedzami, jebkurai darbībai ir ietekme uz vidi, un blakus savai dzīvesvietai reti kurš vēlas redzēt rūpnīcu, tomēr sabiedrības interesēs ir nodrošināt to, ka mūsu pašu saražotie atkritumi tiek gudri, videi draudzīgi un cilvēkiem nekaitīgā veidā pārstrādāti un iespējami atgriezti aprītē. Tāpat visa gada laikā Birojā tika vērtēta virkne nozīmīgu infrastruktūras attīstības projektu. Rīgas un Daugavpils lidostu attīstības, autoceļa A12 izbūves, vairāki atkritumu apsaimniekošanas projekti, augstsprieguma maģistrālās elektropārvades līnijas un plānotās dzelzceļa līnijas „*Rail Baltica*” projekts ir daļa no nozīmīgākajiem un plašākai sabiedrībai zināmākajiem objektiem, kas nenoliedzami rada gan lokālas neērtības, gan plašākas ietekmes, kuru apzināšanai, iespējamai novēršanai un atbilstošu nosacījumu izvirzīšanai ir bijis veltīta Biroja darba ļoti nozīmīga daļa. Ir svarīgi, lai jebkuru, it sevišķi sabiedrībai kopumā nozīmīgu projektu izvērtējums tiek pārdomāti plānots, bet ne mazāk svarīgi ir, lai tas tiktu uzskatāmi un savlaicīgi komunicēti ar sabiedrību, uzklusot nozaru ekspertu, pašvaldību un iedzīvotāju viedokļus nolūkā rast iespējami optimālākos no iespējamajiem risinājumiem. Lai arī ideālu risinājumu pasaulē parasti nemēdz būt un koks paša zemē vienmēr būs vērtīgāks nekā hektārs zemes kaimiņam, tomēr jāatzīmē, ka „*Rail Baltica*” gadījumā sākotnējās sabiedriskās apspriešanas laikā tika saņemti vairāk nekā 600 dažāda rakstura iesniegumi, viedokļi, ierosinājumi un priekšlikumi, savukārt ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma stadijā - jau par kārtu mazāk, kas liecina, ka arī šāda mēroga projektiem ir iespējama vismaz daļēja interešu līdzsvarošana, kur diemžēl nereti izvēle ir starp dabas aizsardzības un cilvēku saimniecisko interešu ietekmēšanu. Jāatzīmē, ka ietekmes uz vidi novērtējums nebūt nav vienīgā, lai gan ārēji redzamākā un dzirdamākā Biroja darbības joma. Tāpat sistemātisks darbs tiek pastāvīgi veltīts tādām publiski mazāk redzamajām jomām kā stratēģiskais ietekmes izvērtējums plānošanas dokumentiem, sākotnējais ietekmes izvērtējums, rūpniecisko avāriju riska izvērtējums, piesārņojuma novērtēšanas un kontroles jautājumi, Birojam veicot vides apelācijas iestādes funkcijas, kā arī ekomarķējuma piešķiršana uzņēmumu ražotajiem produktiem, kuriem apliecināta atbilstība ļoti stingriem atbilstības kritērijiem. Arī katra no šīm jomām savā specifiskā veidā ir saistīta ar cilvēku iespējamās darbības radīto iespējamo seku uz vidi izvērtēšanu, turklāt preventīvu izvērtēšanu, jo ilgtermiņā vienmēr pašam cilvēkam ir gan gudrāk, gan lētāk un arī labāk vispirms apzināties savas rīcības sekas un tikai tad darīt, nevis otrādi. Daļu no jautājumiem varam atrisināt mēs paši ar savu ikdienas izvēli, paradumiem un darbu, savukārt daļai ir nepieciešams pat starptautiskas sadarbības ietvars, kur arī Biroja darbiniekiem bija iespēja un pienākumi darboties Latvijas prezidentūras Eiropas Savienības Padomes ietvaros, kas vēlreiz apliecināja, ka vides jautājumi ir viens no patiešām nozīmīgiem mūsu dzīves aspektiem, kur jāspēj domāt globāli, un jārikojas, apzinoties kopsakarības.

Dabas resursi nav neizsmeļami, un tas ir viens no konfliktu cēloņiem pasaulē. Jaunās tehnoloģijas pakāpeniski maina mūsu ikdienu un paradumus, bet atkritumi arvien vairāk kļūst par resursu, savukārt par klimata izmaiņu mazināšanas jautājumiem tiek lemts augstākā līmeņa starptautiskos forumos. Tas vien liecina, ka vienkāršo risinājumu laiks globālā mērogā ir pagājis, tādēļ mums arvien vairāk būs jāapzinās, ka esam globālas sistēmas daļa un

jāmēģina iespējami savlaicīgi izprast, un, ja dabas un klimata pārmaiņas nav iespējams pilnībā novērst, savlaicīgi un iespējami gudri adaptēties tām. Tas vienlīdz attiecas gan uz plānošanas jautājumiem un starptautisko sadarbību par klimata politikas veidošanu, gan katru pieņemto lēmumu vai izdoto nosacījumu vides jomā, lauksaimniecībā, mežkopībā, gan mūsu ikdienas rīcību, kad dinamiski mainīgajā pasaulē pieejamās informācijas kļūst arvien vairāk, bet lēmumus jebkurā gadījumā pieņem cilvēks. Lai arī ļoti neērti ir to apzināties, tas kļūst arvien sarežģītāk un prasa gan zināšanu pastāvīgu pilnveidi, gan profesionālu un godprātīgu un sistemātisku darbu, gan spēju apzināties konkrēto pieņemto lēmumu sekas. Pārdomāts ieguldījums vidē ir arī ilgtermiņa ieguldījums mūsu veselībā, tāpat kā nepārdomāts lēmums var radīt ilgtermiņa problēmas. Publiskā pārskata turpinājumā ir salīdzinoši sausi fakti par Biroja darba raksturlielumiem, bet aiz katra fakta, cipara vai lēmuma ir konkrētu cilvēku godprātīgs, nereti emocionāli ne viegls un ļoti atbildīgs darbs, kam ir nozīme Latvijas vides saglabāšanā.

Lai mums visiem izdodas kopējā darbā saglabāt līdzsvaru gan sevī, gan dabas aizsardzības jautājumu un tautsaimniecības attīstības projektu vērtēšanā, enerģiju darbos, gudrību un pamatotu argumentāciju pieņemtajos lēmumos un iespējamu izpratni par to, kā šie lēmumi nākotnē ietekmēs Latvijas vidi un mūs pašus. Daba ir pašpietiekama, bet cilvēkiem arvien intensīvāk ir un būs jāmacās un jāmainās, lai apzinātos, cik no tās var paņemt, un kas un kā jādod atpakaļ, lai neradītu arvien lielākas problēmas sev pašiem.

Paldies visiem Biroja darbiniekiem, kolēģiem vides institūcijās un visiem, kam vides jautājumi nav vienaldzīgi par kopējo sadarbību 2015.gadā un veiksmi turpmāk!

Biroja direktors

Arnolds Lukšēvics

SATURS

1. PAMATINFORMĀCIJA	5
1.1. Vides pārraudzības valsts biroja juridiskais statuss	5
1.2. Vides pārraudzības valsts biroja darbības virzieni	5
1.3. Vides pārraudzības valsts biroja struktūra	6
1.4. Vides pārraudzības valsts biroja darbības virzieni un mērķi.....	6
1.4.1 Ietekmes uz vidi novērtēšana - politikas īstenošanas joma	6
1.4.2 Piesārņojuma samazināšana - politikas īstenošana integrētai piesārņojuma novēršanai un kontrolei joma	8
1.4.3 Rūpniecisko avāriju riska mazināšana - politikas īstenošanas joma	9
1.4.4 Atkritumu apsaimniekošana - politikas īstenošana iepakojuma apsaimniekošanā joma	9
1.4.5 Apstrīdēto administratīvo aktu vides aizsardzībā joma un sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu izskatīšanas nodrošināšanas joma; vides informācijas sagatavošanas, izplatīšanas un sabiedrības izpratnes palielināšanas par vides jautājumiem joma.....	10
1.4.6 Vides pārvaldības instrumenti – politikas īstenošanas ekomarķējuma un vides vadības un audita sistēmas joma (EMAS)	11
2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI.....	12
2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums	12
2.2. Pārskata gada darbības rezultāti atbilstoši funkciju sadalījumam un to izpilde	12
2.2.1 Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums.....	13
2.2.2 Ietekmes uz vidi un Natura 2000 teritoriju novērtējums	15
2.2.3 Piesārņojuma integrētā novēršana un kontrole.....	16
2.2.4 Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana	17
2.2.5 Iepakojuma apsaimniekotāju reģistrācija	17
2.2.6 Iesniegumu izskatīšana.....	18
2.2.7 Vides informācijas izplatīšana.....	19
2.2.8 Eiropas Savienības Ekomarķējuma programmas koordinācija	19
2.2.9 Vides vadības un audita sistēmas (EMAS) ieviešana.....	19
2.3. Budžeta programmas “Vides politikas īstenošana” apakšprogrammas “Vides pārraudzības valsts birojs” rezultatīvo rādītāju analīze	20
2.4. Biroja sniegtie pakalpojumi	20
2.5. Biroja darbības uzlabošanas pasākumi.....	21
3. PERSONĀLS.....	23
4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	25
5. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI.....	26

1. PAMATINFORMĀCIJA

1.1. Vides pārraudzības valsts biroja juridiskais statuss

Vides pārraudzības valsts birojs ir Latvijas Republikas Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (turpmāk - VARAM) pārraudzībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kuras darbību reglamentē Ministru kabineta 2004.gada 6.janvāra noteikumi Nr.4 "*Vides pārraudzības valsts biroja nolikums*" (ar 2008.gada 17.marta grozījumiem). Birojs publiskās valsts pārvaldes iekārtas sistēmā īsteno vairākas nozīmīgas, nodalītas un pastāvīgas vides aizsardzības politikas nozares, kuru nodrošināšana izriet no Latvijas kā Eiropas Savienības (turpmāk tekstā - ES) dalībvalsts starptautiskajām saistībām. Birojs veic Vides aizsardzības likumā, likumā "*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*", likumā "*Par piesārņojumu*", likumā "*Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*" un citos normatīvajos aktos par vides aizsardzību, rūpniecisko avāriju novēršanu un riska samazināšanu, ķīmisko vielu un ķīmisko produktu izmantošanu, ūdens resursu apsaimniekošanu, kā arī atkritumu un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanu noteiktās funkcijas un uzdevumus. Birojs izskata arī iesniegumus par VARAM padotības iestāžu izdoto administratīvo aktu apstrīdēšanu vides aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un pārstāv vides aizsardzības iestādes administratīvajās tiesās.

Saskaņā ar VARAM budžeta programmas "*Vides politikas īstenošana*" apakšprogrammu "*Vides pārraudzības valsts birojs*" (kods 23.02.00) - Birojam ir noteiktas šādas **pamatfunkcijas**:

1. Ietekmes novērtēšanas politikas īstenošana.
2. Piesārņojuma samazināšanas politikas īstenošana integrētai piesārņojuma novēršanai un kontrolei.
3. Rūpniecisko avāriju riska mazināšanas politikas īstenošana.
4. Atkritumu apsaimniekošanas politikas īstenošana iepakojuma apsaimniekošanā.
5. Apstrīdēto administratīvo aktu vides aizsardzības jomā un sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu izskatīšanas nodrošināšanas politikas jomā; Vides informācijas sagatavošanas, izplatīšanas un sabiedrības izpratnes palielināšanas par vides jautājumiem jomā.
6. Vides pārvaldības instrumentu politikas īstenošana ekomarķējuma un vides vadības un audita sistēmas jomā (turpmāk - arī EMAS).

1.2. Vides pārraudzības valsts biroja darbības virzieni

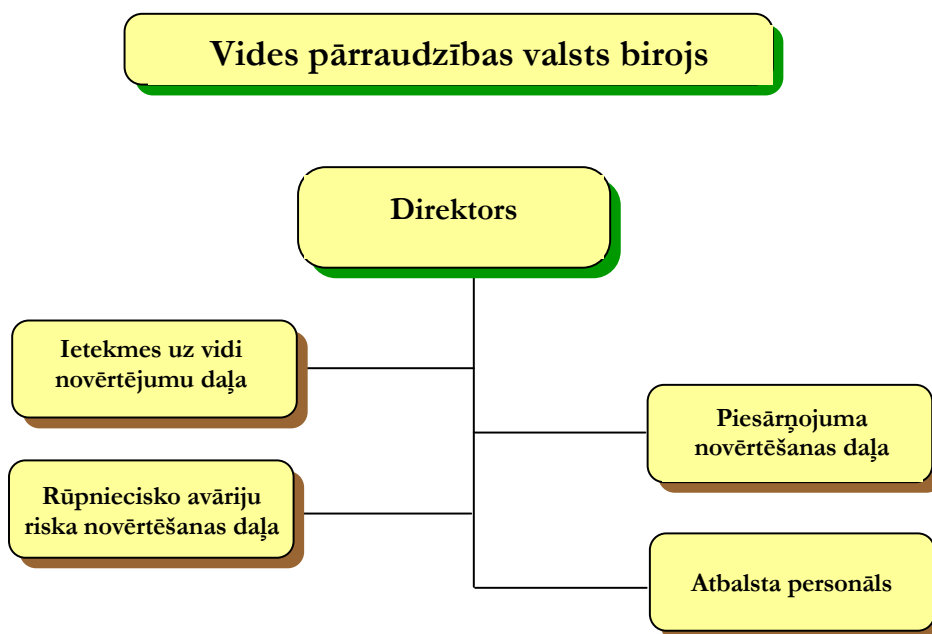
Biroja darbības galvenie virzieni ir pakārtoti budžeta apakšprogrammā noteiktajiem prioritārajiem mērķiem vides aizsardzības politikas īstenošanai. Būtiskākie 2015.gadā veiktie uzdevumi ir:

1. Stratēģisko (plānošanas dokumentu) ietekmes uz vidi novērtējumu pārraudzība.
2. Paredzēto darbību ietekmes uz vidi un ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (turpmāk tekstā - arī NATURA 2000) novērtējumu pārraudzība.
3. Likumā "*Par piesārņojumu*" Birojam noteikto uzdevumu realizēšana saistībā ar A un B kategorijas atļaujām.
4. Rūpniecisko avāriju risku novērtēšana un pasākumu noteikšana tā samazināšanai.
5. Eiropas Savienības (ES) ekomarķējuma piešķiršanas programmas koordinācija, pasākumu veikšana sabiedrības izglītošanai par videi draudzīgu patēriņu.
6. Organizāciju reģistrācija vides vadības un audita sistēmā (EMAS), pasākumu veikšana sabiedrības informēšanai un izglītošanai.

7. Iepakojuma likumā Birojam noteikto uzdevumu realizācija saistībā ar iepakojuma apsaimniekošanu un iepakojuma apsaimniekotāju reģistrēšanu.
8. Iesniegumu izskatīšana par VARAM padotības iestāžu amatpersonu izdoto administratīvo aktu un faktisko rīcību apstrīdēšanu vides aizsardzību regulējošajos normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un pārstāvības nodrošināšana administratīvajās tiesās.
9. Sabiedrībai pieejamās informācijas sagatavošana un nodrošināšana par ietekmes uz vidi novērtējumu, A un B kategorijas atļaujām un to nosacījumiem, rūpniecisko avāriju novēršanas programmām un drošības pārskatiem, vides vadības un audita sistēmā reģistrētām organizācijām, komercsabiedrībām, kurām piešķirts ES ekomarķējums, par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem, kā arī izlietotā iepakojuma apsaimniekotājiem.
10. Sabiedrības informēšanas nodrošināšana visās Biroja pamatdarbības jomās atbilstoši normatīvajos aktos un Orhūsas konvencijā ietvertajām prasībām.

1.3. Vides pārraudzības valsts biroja struktūra

Biroja struktūra veidota atbilstoši normatīvajos aktos Birojam deleģēto politikas jomu un apakšnozaru funkciju izpildes sadalījumam, nodrošinot efektīvu, kompetentu un koordinētu uzdevumu veikšanu atbilstoši pienākumu specifikai pie racionāla personālrесursu un kvalifikācijas sadalījuma.

1. attēls. Vides pārraudzības valsts biroja struktūra 2015.gada decembrī.

1.4. Vides pārraudzības valsts biroja darbības virzieni un mērķi

1.4.1 Ietekmes uz vidi novērtēšana - politikas īstenošanas joma

Ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir savlaicīga paredzēto darbību būtiskas ietekmes uz vidi apzināšana, novēršana vai mazināšana, nodrošinot līdzsvarotu un ilgtspējīgu attīstību, kur

darbības negatīvās ietekmes ir apzinātas, tajā skaitā plānošanas dokumentos un novērstas jau projektēšanas stadijā, panākot, ka darbību realizācija ir vērsta uz sociālās vides, ekonomiskās vides un dabas vides interešu līdzsvarošanu. Ietekmes uz vidi novērtējumam izšķirami vairāki procedūru veidi, kas piemērojami, ņemot vērā paredzētās darbības negatīvo ietekmi uz vidi aspektus un to būtiskumu, kas citu starpā atkarīgs no darbības apjomiem, darbības realizācijai izvēlētās vietas, pielietojamās tehnoloģijas un risinājumiem u.c. Vides vērtējuma procedūru skalā nodalāms stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums (turpmāk - arī stratēģiskais ietekmes novērtējums), sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums (turpmāk - arī sākotnējais ietekmes izvērtējums), ietekmes uz vidi novērtējums un ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) novērtējums (turpmāk – arī ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju).

Stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma mērķis ir integrēt vides aspektus ar iespējamu būtisku vides ietekmi saistītos plānošanas dokumentos, analītiski izvērtējot to mijiedarbību ar ekonomiskiem un sociāliem apstākļiem, kā arī noskaidrojot un ņemot vērā ieinteresēto pušu viedokli. Stratēģisko ietekmes novērtējumu veic vienlaicīgi ar plānošanas dokumenta izstrādi (pirms plānošanas dokumenta apstiprināšanas). Stratēģiskā ietekmes novērtējuma pamatuzdevums ir iegūt informāciju par plānošanas dokumenta un tā realizācijas alternatīvu ietekmi uz vidi, paredzot pasākumus nelabvēlīgas ietekmes novēršanai un samazināšanai, kā arī veicināt sabiedrības līdzdalību plānošanas dokumenta izstrādē.

Biroja galvenais uzdevums ir noteikt plānošanas dokumentu ietekmes uz vidi būtiskumu un lemt par stratēģiskā ietekmes novērtējuma piemērošanu vai nepiemērošanu, kā arī sagatavot atzinumus par plānošanas dokumentu stratēģiskā ietekmes novērtējuma vides pārskatiem. Birojs izvērtē vides pārskatu atbilstību normatīvo aktu prasībām, plānošanas dokumentos izraudzīto risinājumu pamatojumu, sabiedriskās apspriešanas atbilstību Ministru kabineta noteiktajai kārtībai un, vai ir izskatīti sabiedriskās apspriešanas laikā saņemtie komentāri un priekšlikumi. Stratēģiskā ietekmes novērtējuma jomā Birojs realizē pārraudzības funkciju caur atzinuma sniegšanu un gadījumā, ja izraudzītais risinājums nav bijis pietiekami pamatots, atzinumā tiek norādīti iebildumi, savukārt gadījumā, ja vides pārskats neatbilst normatīvo aktu prasībām vai izraudzītais risinājums būtiski ietekmē cilvēku veselību un vidi un nav pietiekami pamatots, kā arī ja nav veiktas atbilstīgas sabiedrības informēšanas un viedokļu izvērtēšanas darbības - vides pārskats tiek nodots pārstrādāšanai. Birojs nosaka arī plānošanas dokumentu realizācijas ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojuma monitoringa iesniegšanas termiņus atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajām prasībām.

Sākotnējais ietekmes uz vidi izvērtējums ir procedūra, kas galvenokārt tiek piemērota likuma *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”* 2.pielikumā minētajām darbībām, kā arī darbībām, kurām var būt būtiska ietekme uz vidi vai NATURA 2000 teritorijām, vai citos normatīvajos aktos noteiktajām darbībām. Minētās darbības netiek kvalificētas kā tādas, kurām piemīt izteikti augsts nelabvēlīgu ietekmes aspektu kopums (kas obligāti vērtējams ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras gaitā), tomēr ar nolūku savlaicīgi identificēt iespējamās būtiskās un nelabvēlīgās ietekmes, kas var būt saistītas ar šo darbību realizāciju – tās ir vērtējamas Ministru kabineta 2015.gada 13.janvāra noteikumos Nr.18 *„Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību”* noteiktajā kārtībā Valsts vides dienesta (turpmāk - VVD) reģionālajā vides pārvaldē. Sākotnējā ietekmes uz vidi izvērtējuma rezultātā Birojā tiek noteikta nepieciešamība paredzētās darbības projektiem veikt ietekmes uz vidi novērtējuma procedūru vai ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) novērtējuma procedūru.

Ietekmes uz vidi novērtējums ir procedūra, kas piemērojama darbībām, kurām piemīt augsts nelabvēlīgas ietekmes uz vidi potenciāls un kuras ir iekļautas likuma *“Par ietekmes uz vidi novērtējumu”* 1.pielikumā, kā arī darbībām, kurām šāds novērtējums ir nepieciešams saskaņā ar sākotnējā ietekmes izvērtējuma rezultātiem. Ietekmes uz vidi novērtējuma

pamatuzdevumi ir apzināt iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz vidi, rast risinājumu to novēršanai, iesaistīt sabiedrību darbības iespējamo ietekmju novērtēšanā, apspriešanā un lēmuma par darbības realizāciju pieņemšanā.

Biroja galvenais uzdevums šajā darbības jomā ir nodrošināt, lai ietekmes uz vidi novērtējums tiktu veikts atbilstoši normatīvo aktu prasībām, tajā skaitā atbilstoši Ministru kabineta 2015.gada 13.janvāra noteikumos Nr.18 „*Kārtība, kādā novērtē paredzētās darbības ietekmi uz vidi un akceptē paredzēto darbību*” prasībām, kā arī, lai sabiedrība un lēmuma pieņēmēji iegūtu korektu un reprezentatīvu informāciju par prognozējamo negatīvo ietekmi uz vidi, nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai vai samazināšanai, kā arī par ietekmes uz vidi novērtējuma procesa gaitu un sabiedrības attieksmi pret projekta realizāciju. Izvērtēšanas procesā Birojs vērtē plānoto darbību ziņojumus ietekmes uz vidi aspektā, pārrauga sabiedriskās apspriešanas procesu, nepieciešamības gadījumā informē pašvaldības, valsts iestādes, zinātniskās pētniecības iestādes un nevalstiskās organizācijas, pieaicina nepieciešamos ekspertus, lai nodrošinātu vērtējuma profesionalitāti, kā arī ņem vērā sabiedrības ierosinājumus un atsauksmes. Ietekmes uz vidi novērtējuma rezultātā tiek izstrādāti nosacījumi, ar kādiem paredzētā darbība ir īstenojama vai nav pieļaujama katrā konkrētajā vietā.

Ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) novērtējums tiek piemērots tajos gadījumos, kad darbības realizācija paredzēta NATURA 2000 teritorijā vai tās tuvumā un sākotnējā ietekmes izvērtējuma rezultātā secināts, ka paredzētā darbība var atstāt ietekmi uz Eiropas nozīmes aizsargājamo dabas teritoriju tīklā NATURA 2000 ietvertu īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, bet darbība neatbilst *likuma “Par ietekmes uz vidi novērtējumu”* 1.pielikumā noteiktajām darbībām. Šāds novērtējums tiek piemērots, tad, ja konstatēts, ka ietekmes raksturs var būt būtisks un saistīts ar aizsargājamās dabas teritorijas dabas vērtībām. Šāda novērtējuma procedūra veicama atbilstoši Ministru kabineta 2011.gada 19.aprīļa noteikumiem Nr.300 „*Kārtība, kādā novērtējama ietekme uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000)*” un tās pamatuzdevums ir apzināt iespējamās nelabvēlīgās ietekmes uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, tās ekoloģiskajām funkcijām un integritāti, novērtēt iespējamo ietekmju būtiskumu un nepieciešamību izstrādāt kompensējošus pasākumus, kā arī iesaistīt sabiedrību darbības iespējamo ietekmju novērtēšanā, apspriešanā un lēmuma par darbības realizāciju pieņemšanā.

Biroja galvenais uzdevums šajā darbības jomā ir nodrošināt, lai ietekmes uz NATURA 2000 teritoriju novērtējums tiktu veikts atbilstoši normatīvo aktu prasībām, netiktu pieļauta nozīmīgu dabas vērtību degradācija, kā arī, lai sabiedrība un lēmuma pieņēmēji iegūtu korektu un reprezentatīvu informāciju par prognozējamo negatīvo ietekmi uz īpaši aizsargājamo dabas teritoriju, nepieciešamajiem pasākumiem tās novēršanai vai samazināšanai, kompensējošajiem pasākumiem, kā arī Ministru kabineta un Eiropas Komisijas informēšana par paredzētajām darbībām, kas var atstāt būtisku nelabvēlīgu ietekmi uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju - NATURA 2000. Lai to izpildītu, Birojs sākotnējā ietekmes izvērtējuma rezultātā lemj par šādas novērtējuma procedūras nepieciešamību, konsultējas ar Dabas aizsardzības pārvaldi, izstrādā nosacījumus novērtējuma veikšanai, sagatavo un sniedz atzinumus par novērtējuma ziņojuma precizēto redakciju, kā arī normatīvajos aktos noteiktajos gadījumos un kārtībā sagatavo informatīvu ziņojumu Ministru kabinetam un nosūta ziņojumu Eiropas Komisijai.

1.4.2 Piesārņojuma samazināšana - politikas īstenošana integrētai piesārņojuma novēršanai un kontrolei joma

Piesārņojuma integrētās novēršanas un kontroles sistēmas mērķis ir novērst vai samazināt ietekmi uz vidi, kas rodas lielāko rūpniecības uzņēmumu darbības rezultātā. Tās uzdevums ir samazināt un ierobežot gaisa, ūdens un augsnes piesārņojumu, nodrošināt dabas resursu un enerģijas racionālu izmantošanu, samazināt atkritumu daudzumu. Saskaņā ar likumā “*Par*

piesārņojumu” noteikto rūpnieciskā ražošana un saimnieciskā darbība (piesārņojošās darbības) atkarībā no to bīstamības videi tiek dalītas A, B un C kategorijās, kur A kategorijas darbība ir ar potenciāli visnozīmīgāko ietekmi. Lai veiktu darbību, kura atbilst A un B kategorijai, ir jāsaņem atbilstoša A vai B kategorijas atļauja. Birojs piedalās A un B kategorijas atļauju piesārņojošās darbības kontroles procesā atbilstoši likumā *”Par piesārņojumu”* noteiktajam deleģējumam. Biroja uzdevumi šajā jomā ir:

- izskatīt iesniegumus par reģionālo vides pārvalžu lēmumiem, kuri attiecas uz atļauju izsniegšanu un atļauju nosacījumiem, piesārņoto vai potenciāli piesārņoto vietu izpēti, sanācību un izpētes vai sanācijas izdevumu segšanu vai sadalījumu;
- saskaņojot ar VARAM, informēt citas valstis par iesniegumu atļaujas saņemšanai gadījumos, kad iespējama piesārņojuma pārrobežu pārnese;
- izveidot, uzturēt un atjaunot Biroja interneta tīmekļa vietnē informāciju par labākajiem pieejamajiem tehniskajiem paņēmieniem (turpmāk – arī LPTP) attiecīgajā jomā un informēt par tiem VVD reģionālās vides pārvaldes, kā arī konsultēt šajā jautājumā operatorus un citas personas;
- izveidot, uzturēt un atjaunot informāciju par izsniegtajām atļaujām.

Biroja galvenā uzmanība šajā jomā tiek pievērsta informācijas par LPTP apzināšanai un izplatīšanai, kā arī sadarbības sistēmas ar VVD reģionālajām vides pārvaldēm un komercsabiedrībām izveidei un pilnveidošanai, nodrošinot vienotu pieeju iesniegumu iesniegšanai attiecīgu atļauju saņemšanai un atļaujas sagatavošanai un nepieciešamās informācijas pieejamības nodrošināšanai. Birojs nodrošina sabiedrības iespēju apstrīdēt VVD reģionālo vides pārvalžu amatpersonu izdotos lēmumus, kas attiecas uz atļauju izsniegšanu un atļauju nosacījumiem, piesārņoto vai potenciāli piesārņoto vietu izpēti, sanācību un izpētes vai sanācijas izdevumu segšanu vai sadalījumu, un iespēju vērsties tiesās saistībā ar vides jautājumiem.

1.4.3 Rūpniecisko avāriju riska mazināšana - politikas īstenošanas joma

Lai nepieļautu vai samazinātu kaitējumu, ko rūpniecisko avāriju rezultātā ķīmiskās vielas tām piemītošo īpašību dēļ var nodarīt videi, cilvēku veselībai un īpašumam, Latvijā ir ieviests rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un samazināšanas pasākumu komplekss. Rūpnieciskās darbības objektos, kuros tiek uzglabāts nozīmīgs bīstamo vielu daudzums atbilstoši tam, kādas un cik daudz bīstamas vielas tas izmanto un uzglabā, obligāti izstrādājami un veicami rūpniecisko avāriju riska novēršanas vai samazināšanas pasākumi.

Katra iesniegtā dokumenta atbilstību un pietiekamību novērtē Biroja izveidotā rūpniecisko avāriju riska izvērtējuma komisija, kurā tiek iesaistīti visu iesaistīto valsts iestāžu (Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta, VARAM, Veselības ministrijas, Valsts darba inspekcijas, Patērētāju tiesību aizsardzības centra un VVD reģionālo vides pārvalžu), kā arī attiecīgo pašvaldību pārstāvji. Komisijas personālo sastāvu apstiprina katra iesniegtā dokumenta izskatīšanai, nepieciešamības gadījumos tiek pieaicināti atbilstoši speciālisti – eksperti. Galvenā uzmanība pašlaik tiek pievērsta tam, lai adekvāti tiktu novērtēts esošais stāvoklis un avāriju risks objektos, kā arī izstrādāti un realizēti konkrētajam stāvoklim atbilstoši rūpniecisko avāriju riska novēršanas vai samazināšanas pasākumi. Birojs sadarbībā ar citām rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomā iesaistītajām institūcijām lielu uzmanību pievērš objektu speciālistu informēšanai un izglītošanai riska vadības jautājumos.

1.4.4 Atkritumu apsaimniekošana - politikas īstenošana iepakošanas apsaimniekošanā joma

Latvijas vides aizsardzības politikas mērķis iepakošanas jomā ir nodrošināt iepakošanas ražošanas attīstību, progresīvu iepakošanas tehnoloģiju ieviešanu un racionālas izlietošanu

iepakošanas apsaimniekošanas sistēmas izveidi valstī, kā arī nodrošināt brīvprātīgas vienošanās principu ieviešanu izlietotā iepakošanas apsaimniekošanā, jo tas ļauj samazināt izlietotā iepakošanas nelabvēlīgo ietekmi uz vidi, sekmēt iepakošanas atkārtotu lietošanu, veicināt iepakošanas materiālietilpības samazināšanu un izlietotā iepakošanas reģenerāciju.

Saskaņā ar normatīvajos aktos noteikto līdz 2015.gada 6.novembrim Birojs veica komercsabiedrību reģistrāciju iepakošanas apsaimniekotāja statusā, ja tā ir izveidojusi un īsteno izlietotā iepakošanas apsaimniekošanas sistēmu, kā arī apkopoja informāciju par izlietotā iepakošanas savākšanas un resursu atgūšanas apjomu un veidiem, ko iesniedz iepakošanas apsaimniekotāji. Ar 2015.gada 7.novembri, kad spēkā stājās Ministru kabineta 2015.gada 3.novembra noteikumi Nr.622 „Grozījumi Ministru kabineta 2010. gada 19. oktobra noteikumos Nr. 983 „Noteikumi par izlietotā iepakošanas reģenerācijas procentuālo apjomu, reģistrācijas un ziņojumu sniegšanas kārtību un iepakošanas definīcijas kritēriju piemērošanas piemēriem””, šo funkciju veic VVD.

Biroja uzdevumi šajā jomā bija:

- noteiktajā kārtībā izsniegt iepakošanas apsaimniekotājiem izziņu par reģistrāciju;
- noteiktajā kārtībā un termiņos pēc iepakošanas apsaimniekotāja reģistrācijas informēt attiecīgās VVD reģionālās vides pārvaldes par iepakotājiem, kuri noslēguši līgumu par izlietotā iepakošanas apsaimniekošanu ar iepakošanas apsaimniekotāju;
- saņemt un apkopot informāciju par izlietotā iepakošanas savākšanas un resursu atgūšanas apjomu un veidiem, ko iesniedz iepakošanas apsaimniekotāji.

1.4.5 Apstrīdēto administratīvo aktu vides aizsardzībā joma un sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu izskatīšanas nodrošināšanas joma; vides informācijas sagatavošanas, izplatīšanas un sabiedrības izpratnes palielināšanas par vides jautājumiem joma

Apstrīdēto administratīvo aktu vides aizsardzības un sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu izskatīšanas nodrošināšanas mērķis ir nodrošināt tiesību normu precīzu un efektīvu piemērošanu publiski tiesiskajās attiecībās, kā arī nodrošināt demokrātiskas valsts pamatprincipu ievērošanu attiecībās starp valsts iestādēm un privātpersonām. Vides aizsardzības sistēmā ir izveidota kārtība, kādā Latvijas iedzīvotājiem ir tiesības vērsties ar iesniegumiem, kuros ietverti lūgumi, sūdzības vai iebildumi par citu vides sistēmas iestāžu izdotiem administratīvajiem aktiem vai faktisko rīcību, kā arī sabiedrības līdzdalības tiesībām un tiesībām uz vides informāciju pārkāpumiem, lai tie tiktu pakļauti neatkarīgai un objektīvai izmeklēšanai.

Vairākos normatīvajos aktos Birojam deleģētas augstākās iestādes funkcijas Administratīvā procesa likuma izpratnē iepriekš minētā mērķa sasniegšanai. Birojā ir tiesības vērsties ikvienai fiziskajai un juridiskajai personai, kā arī personu apvienībām ar iesniegumiem vai sūdzībām un saņemt atbildi pēc būtības. Birojam deleģētās funkcijas apstrīdēšanas iesniegumu izskatīšanas jomā ir administratīvās lietas izskatīšana no jauna pēc būtības, kā arī lēmuma sagatavošana par apstrīdēto administratīvo aktu vai faktisko rīcību vai sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpumu Administratīvā procesa likuma noteiktajā kārtībā. Gadījumos, kad par Biroja pieņemtajiem lēmumiem tiek iesniegti pieteikumi administratīvajās tiesās, Birojs sagatavo rakstveida paskaidrojumus un nodrošina pārstāvniecību visās administratīvajās tiesu sēdēs.

Vides informācijas sagatavošanas, izplatīšanas un sabiedrības izpratnes palielināšanas par vides jautājumiem mērķis ir vides informācijas sagatavošana un izplatīšana atbilstoši likumam „Par ietekmes uz vidi novērtējumu”, likumam „Par piesārņojumu”, Iepakošanas likumam, Vides aizsardzības likumam un Ministru kabineta 2005.gada 19.jūlija

noteikumiem Nr.532 „Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem”, kā arī Orhūsas konvencijai.

1.4.6 Vides pārvaldības instrumenti – politikas īstenošanas ekomarķējuma un vides vadības un audita sistēmas joma (EMAS)

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula EK Nr.66/2010 “Par ES Ekomarķējumu” paredz, ka **Eiropas ekomarķējums** ir viens no brīvprātīgajiem vides politikas instrumentiem organizāciju ilgtspējīgai attīstībai. Eiropas ekomarķējuma sistēma tika izveidota 1992.gadā un pašlaik tā ir visu ES dalībvalstu teritoriju aptveroša programma, kas apliecina preču un pakalpojumu atbilstību noteiktiem vides standartiem. Eiropas ekomarķējuma pamatā ir preventīva organizāciju radītās tiešās un netiešās ietekmes mazināšana, veicinot videi draudzīgu patēriņu. Sistēmas mērķis ir sekmēt un stimulēt tādu preču ražošanu un pakalpojumu sniegšanu, kuru ietekme uz vidi visos to dzīves cikla posmos ir samazināta līdz minimumam, kā arī stimulēt plašākā sabiedrībā vides apziņu un videi draudzīgas rīcības modeli caur atbildīgu iepirkumu.

Eiropas ekomarķējumu var piešķirt gan precēm, gan pakalpojumiem, ja pretendents atbilst Regulas un attiecīgās preču/pakalpojumu grupas kritērijiem. Biroja galvenie uzdevumi šajā jomā ir Ekomarķējuma sistēmas koordinēšana un pārraudzība valstī, nodrošinot marķējuma piešķiršanu, ražotāju uzraudzību, kā arī sabiedrības informēšanas pasākumu kompleksa realizāciju.

Vides vadības un audita sistēma, jeb EMAS ir brīvprātīgs instruments ES dalībvalstu uzņēmumiem, kuri, ieviešot videi draudzīgas darbības modeli, ilgtermiņā pievērš uzmanību tādiem aspektiem kā uzņēmuma radītās piesārņojuma slodzes mazināšana, racionāla dabas resursu izmantošana un vides izglītība. Publisko vai privāto tiesību subjekts, kas ieviesis vides vadības sistēmu, apņemas izpildīt vides normatīvo aktu prasības, pastāvīgi uzlabot savu veikumu vides jomā, un sniegt sabiedrībai informāciju par radīto ietekmi uz vidi. Rūpējoties par ietekmes uz vidi samazināšanu, uzņēmums gūst gan materiālu labumu no finanšu līdzekļu ekonomijas, lietderīgāk izmantojot ūdeni un enerģiju, samazinot atkritumu daudzumu, kā arī gūst pozitīvāku tēlu sabiedrībā. Turklāt EMAS veicina uzņēmuma darbinieku līdzdalību, tādējādi aktīvi veidojot darbinieku vides apziņu.

Biroja galvenie uzdevumi šajā jomā ir EMAS sistēmas koordinēšana un pārraudzība valstī atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas EK Nr.1221/2009 “Par organizāciju brīvprātīgu dalību Kopienas vides vadības un audita sistēmā (EMAS), kā arī par Regulas (EK) Nr.761/2001 un Komisijas Lēmumu 2001/681/EK un 2006/193/EK atcelšanu” prasībām, nodrošinot reģistrāciju, reģistrēto organizāciju uzraudzību, kā arī sabiedrības informēšanas pasākumu kompleksa realizāciju.

2. FINANŠU RESURSI UN IESTĀDES DARBĪBAS REZULTĀTI

2.1. Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums

Birojs savas funkcijas veic VARAM budžeta programmas "Vides politikas īstenošana" apakšprogrammas "Vides pārraudzības valsts birojs" ietvarā un savu darbību nodrošina no valsts budžeta līdzekļiem. Minēto apakšprogrammu īsteno viena valsts pārvaldes institūcija – Birojs. Valsts piešķirtais finansējums Biroja funkciju un pienākumu izpildei 2015.gadā, kā arī tā izlietojums Biroja darbības nodrošināšanai atspoguļots šī pārskata 1.tabulā.

1.tabula

Valsts budžeta finansējums un tā izlietojums (euro)

Nr. p.k.	Finanšu līdzekļi	Iepriekšējā gadā (faktiskā izpilde)	Pārskata gadā	
			apstiprināts likumā	faktiskā izpilde
1.	Finanšu resursi izdevumu segšanai (kopā)	336 571	437 418	425 816
1.1.	dotācijas	327 028	414 794	414 782
1.2.	maksas pakalpojumi un citi pašu ieņēmumi	9 543	22 624	11034
2.	Izdevumi (kopā)	328 742	440 119	421 351
2.1.	uzturēšanas izdevumi (kopā)	320 791	417 201	398 433
2.1.1.	kārtējie izdevumi	320 791	417 201	398 433
2.2.	izdevumi kapitālieguldījumiem	7 951	22 918	22 918

2.2. Pārskata gada darbības rezultāti atbilstoši funkciju sadalījumam un to izpilde

2015.gadā Birojs sekmīgi un ar ļoti lielu pašatdevi ir turpinājis savu darbu pie tam deleģēto mērķu sasniegšanas, lai gan jāsaka, ka tas nav nācies viegli. Pēdējo gadu laikā pārmaiņas valsts pārvaldē un arī Birojā ir bijušas ievērojamas, kopējais darba apjoms ir kļuvis lielāks, jo īpaši ietekmes uz vidi novērtējuma jomā. Tāpat vairākās nozīmīgās Biroja darbības jomās, tostarp apstrīdēto administratīvo aktu jomā ir pieaugusi darba sarežģītības pakāpe un darbinieku slodze ir nesamērīgi liela. Birojs kā publiskās pārvaldes iestāde savā darbā vienmēr kā prioritāti ir izvirzījis kvalitatīvu, korektu, efektīvu un iespējami savlaicīgu pienākumu izpildi. Arī 2015.gadā Birojs pret darbu ir attiecies ar augstāko atbildību un tas ir uzskatāmi redzams arī zemāk norādītajā sasniegumu atspoguļojumā.

2.2.1 Stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums

Pārskata periodā Birojs turpināja darbu pie stratēģiskā ietekmes novērtējuma pārraudzības, kā arī strādāja pie stratēģiskā ietekmes novērtējuma kvalitātes un efektivitātes uzlabošanas. 2015.gadā kopumā izvērtēti 38 plānošanas dokumentu izstrādātāju iesniegumi (24 gadījumos pieprasīta papildus informācija), sagatavoti un pieņemti lēmumi par stratēģiskā ietekmes novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu:

- 12 gadījumos pieņemts lēmums piemērot stratēģiskā ietekmes novērtējuma procedūru;
- 26 gadījumos pieņemts lēmums nepiemērot stratēģiskā ietekmes novērtējuma procedūru.

Šajā gadā Birojā iesniegti iesniegumi lēmuma pieņemšanai par stratēģiskā ietekmes novērtējuma piemērošanu vai nepiemērošanu novadu teritorijas plānojumiem, attīstības programmām un ilgtermiņa attīstības stratēģijām, novadu atsevišķu teritoriālo vienību teritorijas plānojumu grozījumiem, lokālplānojumiem un detālplānojumiem, kā arī Latvijas Republikas mēroga pilsētu attīstības plānošanas dokumentiem, tajā skaitā lokālplānojumiem.

Pārskata periodā sagatavoti atzinumi par 13 vides pārskatiem, no kuriem 7 ir par novadu attīstības plānošanas dokumentiem. Pārskata periodā Birojs sagatavojis atzinumus arī par Liepājas reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2014.-2020.gadam, Latvijas – Krievijas pārrobežu sadarbības programmas 2014.-2020.gadam, Latvijas – Lietuvas – Baltkrievijas pārrobežu sadarbības programmas Eiropas kaimiņattiecību instrumenta ietvaros 2014.-2020.gadam, Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņu 2015.-2020.gadam, Vidusdaugavas reģionālā atkritumu apsaimniekošanas plāna 2015.-2021.gadam un Enerģētikas attīstības pamatnostādņu 2015.-2020.gadam vides pārskatiem. Informācija par Biroja lēmumiem un atzinumiem ir ievietota Biroja interneta tīmekļa vietnē, sadaļā Stratēģiskais IVN (<http://www.vpvp.gov.lv/lv/strategiskais-ivn>).

Pārskata periodā Birojs turpināja darbu arī pie stratēģiskā ietekmes novērtējuma kvalitātes un efektivitātes uzlabošanas, kas ietver darbu gan ar plānošanas dokumentu, gan vides pārskatu izstrādātājiem, kā arī institūcijām, sabiedrību un nevalstiskajām organizācijām. Birojs individuāli konsultēja ministrijas, pašvaldības, konsultāciju firmas par stratēģiskā ietekmes novērtējuma metodēm un vides pārskata sagatavošanu, kā arī informēja iedzīvotājus par stratēģiskā ietekmes novērtējuma būtību un viņu iespējām piedalīties vides jautājumu risināšanā gan reģionālā līmenī, gan valstī kopumā. Daļas darbinieki izmantojuši iespējas savas kvalifikācijas celšanai, apmeklējot dažāda rakstura ar plānošanu un darba specifiku saistītus seminārus un apmācības.

Pārskata periodā kopumā atzīmējama vides pārskatu kvalitātes uzlabošanās, tomēr vēl aizvien nepietiekoši tiek izmantota analītiska pieeja, sasaistot esošās situācijas vērtējumu ar plānošanas dokumentā no jauna plānotajām darbībām. Birojs atzīmē vides un veselības institūciju ieguldījumu stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma procesa virzībā, piedaloties konsultāciju procesā un atzinumu sagatavošanā. Būtiska loma vides aspektu ievērtēšanā plānošanas dokumentos ir nevalstiskām organizācijām un aktīvai sabiedrības līdzdalībai. Šajā pārskata periodā īpaši atzīmējama aktīva nevalstisko organizāciju līdzdalība Meža un saistīto nozaru attīstības pamatnostādņu 2014.-2020.gadam izstrādē. Speciālistu, sabiedrības un nevalstisko organizāciju pārstāvju izteiktie konstruktīvie priekšlikumi var palīdzēt plānošanas dokumentu izstrādātājiem atrast videi draudzīgākus un līdz ar to arī ilgtspējīgākus attīstības risinājumus, tāpēc Birojs aicina izteikt savus priekšlikumus savlaicīgi, ievērojot sabiedriskās apspriešanas izsludinātos termiņus, lai plānošanas dokumenta izstrādātājs tos varētu apkopot, veikt nepieciešamās izmaiņas vai sniegt savus skaidrojumus.

2015.gadā vairākos novados veikts integrēts stratēģiskais ietekmes novērtējums, sagatavojot apvienotu vides pārskatu ilgtspējīgas attīstības stratēģijai un attīstības programmai. Šādu pieeju Birojs uzskata par lietderīgu un attaisnojamu, tomēr turpmāk lielāka vērība jāpievērš un detalizēti jāvērtē konkrētās ar būtiskām vides ietekmēm saistītās darbības, kas plānotas

attīstības programmu rīcību un investīciju plānos, kā arī izmaiņas teritorijas plānojumu teritorijas plānotajā (atļautajā) izmantošanā vai ilgtspējīgas attīstības stratēģijas grafiskajā teritorijas attēlojumā. Būtiski atzīmēt, ka Birojs sagaida lielāku atdevi un izpratni no plānošanas dokumentu izstrādātājiem, sagatavojot iesniegumus par plānošanas dokumentu izstrādes uzsākšanu, akcentējot nepieciešamību vairāk vērēt uzmanību uz konkrētām paredzētajām darbībām, īpaši saistībā ar likuma „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 1. un 2. pielikumu un darbībām Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas (Natura 2000) teritorijās. Tas nepieciešams, lai nodrošinātu pēc iespējas pamatotāku lēmuma pieņemšanu par stratēģiskā ietekmes novērtējuma procedūras piemērošanu, izvairoties no gadījumiem, kad lēmums pieņemts, ievērojot piesardzības principu, kas diemžēl nereti saistīts ar apstākli, ka plānošanas dokumenta izstrādātājs nevar pietiekoši izprast situācijas būtību un sniegt nepieciešamo informāciju. Daļas darbinieki īpaši nozīmi piešķir attiecīgā jautājuma skaidrošanā individuālās konsultācijās.

Pārskata periodā Birojs apkopoja iesniegtos monitoringa ziņojumus un nosūtīja Latvijas VSIA „Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centrs”. Šajā gadījumā atzīmējama iesniegto monitoringa ziņojumu atšķirīgā kvalitāte un izpildījums – atsevišķi plānošanas dokumentu izstrādātāji veikuši detalizētu izvērtējumu, piesaistot arī ekspertus, citā gadījumā tika sagatavota īsa informatīva atsauce, kas noteiktos gadījumos ir attaisnojami, jo atsevišķu bijušo pagastu teritorijās nav veiktas nozīmīgas saimnieciska rakstura darbības vai notikusi kāda cita veida attīstība. Plānošanas dokumentu izstrādātājiem, sagatavojot monitoringa ziņojumu, lielāku uzmanību vajadzētu veltīt tieši plānošanas dokumentā paredzēto darbību īstenošanas izvērtējumam, vienlaikus vēršot uzmanību uz būtiskākajām esošajām vides problēmām, kuras jārisina turpmākajā plānošanas posmā vai arī to risinājums jāatstāj uz nākamajiem plānošanas periodiem. Biroja interneta tīmekļa vietnē ievietots arī Biroja darbinieku sagatavots metodiskais materiāls monitoringa veikšanai un monitoringa ziņojuma sagatavošanai. Metodiskajam materiālam ir izpratni veicinošs raksturs, un tas vairāk orientēts uz novadu plānošanas dokumentiem.

2015.gadā tika veikta Latvijas Republikas interešu pārstāvība pārrobežu stratēģiskā ietekmes novērtējumu realizācijā. Birojs pārrobežu stratēģiskā ietekmes novērtējuma kontekstā sagatavoja un nosūtīja Lietuvas Republikai, Igaunijas Republikai un Zviedrijai oficiālo paziņojumu par uzsākto darbu pie *Latvijas Pasākumu programmas labas jūras vides stāvokļa panākšanai* izstrādes un stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma. Lietuvas Republikai tika apstiprināts Latvijas Republikas nodoms piedalīties stratēģiskā ietekmes novērtējuma procedūrā pārrobežu kontekstā saistībā ar *Lietuvas Republikas speciālā Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnijas teritorijas plānojuma posmam Kauņa - Lietuvas/Latvijas valsts robeža* izstrādi, kā rezultātā Birojs sadarbībā ar Satiksmes ministriju 2015.gada 4.aprīlī Rīgā noorganizēja divpusēju Latvijas un Lietuvas Republikas sanāksmi saistībā ar *Eiropas standarta platuma publiskās lietošanas dzelzceļa infrastruktūras līnijas „Rail Baltica”* būvniecības ietekmes uz vidi un stratēģiskā ietekmes novērtējuma jautājumiem. 2015.gada 30.jūlijā Birojs noorganizēja Lietuvas speciālā teritorijas plānojuma „*Rail Baltica*” posmam *Kauņa - Lietuvas/Latvijas valsts robeža* stratēģiskā ietekmes uz vidi novērtējuma vides pārskata sabiedriskās apspriešanas sanāksmi klātienē VARAM, sagatavojot un nosūtot Lietuvas Republikas Vides ministrijai sabiedriskās apspriešanas laikā gūto viedokļu apkopojumu. Birojs uzsācis pārrobežu konsultācijas saistībā ar stratēģiskā ietekmes novērtējuma procedūru, kas Igaunijas Republikā uzsākta *Igaunijas programmai jūras vides pasākumiem (Estonian Marine Strategy Programme of Measures to achieve and maintain Good Environmental Status of Estonian marine area)*.

2015.gada 30.maijā Birojs sagatavoja un nosūtīja Eiropas Parlamentam un Padomei ziņojumu/atskaiti par Direktīvas 2001/42/EC piemērošanas un efektivitātes novērtējumu Latvijas Republikā (*Questionnaire Second Report to the European Parliament and the Council on the Application and Effectiveness of the SEA Directive*) laika posmam no 2007.gada līdz 2014.gadam. Eiropas Komisijai tika sagatavota un nosūtīta atskaite par Direktīvas 2001/42/EC

piemērošanu un efektivitāti Latvijas Republikā (*Applications and effectiveness of the SEA Directive (Directive 2001/42/EC) in member states*).

2.2.2 Ietekmes uz vidi un Natura 2000 teritoriju novērtējums

2015.gads ir bijis īpaši ražīgs gads pabeigto ietekmes uz vidi novērtējumu jomā, un ir analizēti un izvērtēti liels skaits nozīmīgu tautsaimniecības attīstības projektu, meklēti labākie risinājumi un alternatīvas ietekmes uz vidi novēršanai gan satiksmes infrastruktūras attīstības iecerēm, gan projektiem, kas saistīti ar valstiska mēroga elektroapgādes sistēmas uzlabošanu.

2015.gadā kopumā izskatīti un izanalizēti 302 sākotnējie ietekmes izvērtējumi un pieņemti lēmumi par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu. Kopumā 2015.gadā pieņemti 29 lēmumi par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu, 19 no tiem – sākotnējā ietekmes izvērtējuma rezultātā. 2015.gadā tāpat pieņemti 3 lēmumi par ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) novērtējumu.

2015. gadā Birojs ir izstrādājis un izdevis 21 ietekmes uz vidi novērtējuma programmu, un 3 darbībām ir izsniedzis nosacījumus ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) novērtējumam.

Diemžēl nereti ziņojumu kvalitāte nav pietiekama vai veiktais ietekmes novērtējums neatbilst normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. Šādos gadījumos – visi procesa dalībnieki, tostarp darbību ierosinātāji un ziņojuma izstrādātāji, sabiedrība, vides aizsardzības, veselības, kā arī citu nozaru institūcijas veikušas lielu darbu, kas prasījis gan laika, gan finanšu resursus, tostarp Birojam, izvērtējot un izdodot starplēmumu, bet uzsāktā procedūra ir jāturpina. 2015.gadā ietekmes uz vidi novērtējuma gaitā 6 gadījumos paredzētās darbības ierosinātajam norādīts, ka ziņojumā veicami labojumi un ietverama papildus informācija, savukārt 4 ziņojumi ir kopumā atgriezti darbības ierosinātājiem pārstrādāšanai, pamatojoties uz likuma “*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” 20.panta (4) daļu.

2015.gadā pabeigtas 14 ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras, t.sk. viena ietekmes uz Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (NATURA 2000) procedūra -, 1) nolietotu svina akumulatoru pārstrādei Kalnciemā, Kalnciema pagastā, Jelgavas novadā, 2) smilts – grants, smilts un dolomīta ieguve zemes īpašumos „*Ārēni*” un „*Kalnagrāviši*”, 3) kūdras ieguves lauku paplašināšanai derīgo izrakteņu atradnē „*Lielsalas purvs*”, 4) derīgo izrakteņu (smilts, smilts – grants) ieguvei un pārstrādei Talsu novada Lībagu pagastā, 5) bīstamo atkritumu līdzsadedzināšanai koģenerācijas stacijā Saldus novada Novadnieku pagastā, 6) nešķirotu sadzīves atkritumu šķirošanas centra/rūpnīcas būvniecības iecerei poligona „*Getliņi*” teritorijā, 7) ģipsakmens ieguvei ģipsakmens atradnē “*Salaspils*” Salaspils novadā, 8) atkritumu šķirošanas stacijas būvniecībai Salaspils novada Aconē īpašumā „*Majoriši*”, 9) starptautiskās lidostas „*Rīga*” infrastruktūras attīstības projektiem līdz 2020.gadam, 10) autoceļa A12 Jēkabpils – Rēzekne – Ludza - Krievijas robeža (Terehova) posma Rēzekne - Ludza (km 100,690 – 133,000) būvniecībai jaunā trasē, 11) Daugavpils lidostas attīstībai, 12) bioreaktora izveidei un bioloģiski noārdāmo atkritumu apstrādes tehnoloģiskā kompleksa būvniecībai poligona „*Getliņi*” teritorijā, 13) Salacgrīvas ostas un priekšostas rekonstrukcijai, ieskaitot akvatorijas padziļināšanu, 14) derīgo izrakteņu (kūdras) ieguvei Rucavas novadā. Informācija par projektu izvērtējuma gaitu ir atspoguļota arī Biroja interneta tīmekļa vietnē (<http://www.vpvb.gov.lv/lv/ivn/projekti>).

2015.gadā ir turpinājusies tendence, ka vienlaikus dažādās darba stadijās ietekmes uz vidi novērtējumu skaits ir īpaši liels. Pārskata periodā arī šogad Birojs uzraudzīja un koordinēja vairāk nekā 40 ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras, tostarp novērtējums tika uzsākts arī vairākiem vērienīgiem jauniem attīstības projektiem. Vienlaikus 2015.gada pirmais pusgads bija arī laiks, kad Latvija pildīja Prezidentūras Eiropas Padomē funkcijas, kurā bija iesaistīti arī Biroja vadošie darbinieki ietekmes uz vidi novērtējuma jomā. No 2016.gada janvāra līdz jūnijam tika plānotas un organizētas, kā arī nodrošināta līdzdalība gan neformālajās gatavošanās

sanāksmēs gan darba sanāksmēs Rīgā, Briselē un Ženēvā, tostarp prezidentūras ekspertu grupā gatavoti sanāksmju dokumenti un koordinētas Eiropas Savienības dalībvalstu pozīcijas, gatavotas un sniegtas prezentācijas dažādos pasākumos.

Visintensīvākais darbs, kas prasījies Biroja vadošo darbinieku līdzdalību Latvijas Prezidentūras jautājumos, bija tieši 2015.gada pavasaris. Tas diemžēl sakrita arī ar periodu, kurā bija jānodrošina tādu ietekmes uz vidi un pārrobežu ietekmes uz vidi novērtējuma jautājumu vadību un procesu izpildi, kas saistīti ar Latvijā nebijuša mēroga infrastruktūras objektiem, to skaitā Eiropas standarta platuma dzelzceļa infrastruktūras līnijas „*Rail Baltica*” un Igaunijas – Latvijas trešā starpsavienojuma 330kV elektrolīnijas būvniecība. Bez jau minētajiem, jāmin arī starptautiskās lidostas „*Rīga*” un Daugavpils lidostas infrastruktūras attīstības projekti, Salacgrīvas ostas attīstības projekti, vairāki valsts mēroga atkritumu apsaimniekošanas projekti u.c., par kuriem 2015.gadā Birojs ir izdevis programmas, atzinumus vai lēmumus.

Pārskata periodā notikusi informācijas apmaiņa arī par vairākiem projektiem, kam iespējama pārrobežu ietekme. Ievērojot likuma „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*” un 1991.gada 25.februāra Espo Konvencijas par ietekmes uz vidi novērtējumu pārrobežu kontekstā nosacījumus, Birojs, pildot kompetentās institūcijas funkcijas ir nosūtījis paziņojumus, izvērtējis un sniedzis atbildes, piedalījies sanāksmju un apspriežu organizācijā un pildījis citus darbus gan pārstāvot Latviju kā iespējami ietekmēto valsti, kuras teritoriju var ietekmēt paredzētās darbības ārpus Latvijas jurisdikcijā esošas teritorijas, gan kā izcelsmes valsts.

Latvijas kā izcelsmes valsts kontekstā atzīmējams, ka 2015.gada 26.janvārī tika pieņemts lēmums par pārrobežu ietekmi darbībai, kurai piemērota ietekmes uz vidi novērtējuma procedūra, saistībā ar dzelzceļa infrastruktūras līnijas „*Rail Baltica*” būvniecību. Šajā aspektā nodrošināta Latvijas Republikas pirmā oficiālā pārrobežu paziņojuma sagatavošana un saskaņošana ar VARAM un Ārlietu ministriju, un 2015.gada 5.februārī tika nosūtīts paziņojums Lietuvas Republikai, Polijas Republikai un Igaunijas Republikai par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras uzsākšanu.

Latvijas Republikas intereses tika pārstāvētas arī saistībā ar citās valstīs plānotu darbību pārrobežu ietekmju uz vidi novērtējumu. Nodrošinātas sabiedrības informēšanas darbības un konsultācijas ar ieinteresētajām valstis un pašvaldību institūcijām saistībā ar Fennovoimas (Somija) atomelektrostacijas ietekmes uz vidi novērtējumu, izmaiņām Zviedrijas jūras vēja elektrostaciju parka Södra Midsjöbanken ietekmes uz vidi novērtējuma projektā, Baltkrievijas atomelektrostacijas būvniecības pēc projekta analīzi, pārrobežu gāzes vada Baltijas jūrā - „*Nord Stream*” būvniecības monitoringa ziņojumu, atomelektrostacijas būvniecības projektu Polijā, kodoldegvielas pagaidu uzglabāšanas, iekapsulēšanas iekārtas un apglabāšanas glabātavas izveidi Zviedrijā, dolomīta ieguvī Nahas karjerā Igaunijā, dabasgāzes cauruļvada būvniecības starp Somiju un Igauniju projektu, kūdras ieguvī Juodymas kūdras atradnē Rokiškis novadā ~50m attālumā no Latvijas Lietuvas Republikas robežas, kā arī plānoto „*Rail Baltica*” posmu Lietuvas un Igaunijas teritorijā būvniecību un Igaunijas – Latvijas trešā elektropārvades tīkla starpsavienojumu.

Pārskata periodā Biroja darbība ietekmes uz vidi novērtējuma jomā aktīvi un efektīvi tikusi virzīta arī ES atbalsta fondu konkursos piesakāmo projektu izvērtēšanai, nodrošinot pieteikumiem nepieciešamās dokumentācijas sagatavošanu, kas efektīvi demonstrē lēmuma pieņēmējiem, ka katras darbības ietekmes ir apzinātas un vides aizsardzības prasības integrētas projektu risinājumos. Pārskata periodā Birojs ir izdevis 11 atzinumus par ES atbalsta fondos pieteiktajiem projektiem to iespējamās ietekmes uz vidi aspektā, kas ir obligāts priekšnoteikums atbilstošās kategorijas projektiem.

2.2.3 Piesārņojuma integrētā novēršana un kontrole

Pārskata gadā Birojs ir turpinājis darbu pie uzdevumu pildīšanas saistībā ar likuma „*Par piesārņojumu*” nosacījumiem. Birojs būtiski ir uzlabojis informāciju par LPTP un izsniegtajām

A un B kategorijas atļaujām Biroja interneta tīmekļa vietnē. Birojs ir nodrošinājis LPTP pieejamību Latvijā. 2015.gadā Biroja darbinieki nav piedalījušies ES rīkotajos informācijas apmaiņas forumos par LPTP finansiālu un cilvēkresursu trūkumu dēļ.

2015.gada laikā Birojs ir sagatavojis publicēšanai un ievietojis Biroja interneta tīmekļa vietnē piesārņojuma sadaļā (<http://www.vpvb.gov.lv/lv/piesarnojums>) 8 A kategorijas atļaujas, 32 A kategorijas atļauju nosacījumu grozījumus, 237 B kategorijas atļaujas un 340 B kategorijas atļauju nosacījumu grozījumus.

2.2.4 Rūpniecisko avāriju riska novērtēšana

Pārskata periodā Birojā turpinājās rūpniecisko avāriju riska novērtēšana saskaņā ar normatīvajos aktos noteiktajām prasībām. 2015.gadā tika izveidotas Riska izvērtējuma komisijas 27 uzņēmumu iesniegtās dokumentācijas izvērtēšanai, kā arī savu darbu turpināja divas no 2014.gadā izveidotajām Riska izvērtējuma komisijām.

Lai uzlabotu rūpniecisko avāriju riska izvērtēšanas procedūru, intensīvi turpinājās iepriekšējā gadā uzsāktais darbs pie atbilstošu ekspertu apzināšanas un dokumentu kvalitātes pilnveidošanas. Pārskata gadā Birojā saņemtas un kopsummā izvērtētas 29 rūpniecisko avāriju novēršanas programmu un drošības pārskatu, tajā skaitā arī papildinājumu un grozījumu esošajās programmās un pārskatos atbilstība Ministru kabineta 2005.gada 19.jūlija noteikumu Nr.532 „*Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem*” prasībām. Tā rezultātā izdoti atbilstoši atzinumi par rūpniecisko avāriju novēršanas programmām un drošības pārskatiem, ietverot tajos norādījumus par papildus pasākumiem, kas uzņēmumu atbildīgajām personām jāveic, lai samazinātu rūpniecisko avāriju draudus un palielinātu vides un cilvēku drošību. Pašlaik lielākā daļa rūpniecisko avāriju riska novēršanas dokumentāciju novērtējumu tiek regulāri aktualizēti un tādējādi tiek izpildītas attiecīgās ES Direktīvas prasības.

Saskaņā ar objektu atbildīgo personu un VVD reģionālo vides pārvalžu sniegto informāciju izveidots un regulāri tiek aktualizēts to objektu saraksts, kuriem 2005.gada 19.jūlija Ministru kabineta noteikumu Nr.532 „*Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem*” noteiktajā kārtībā un termiņos Birojā iesniedzamas rūpniecisko avāriju novēršanas programmas vai drošības pārskati. Šis saraksts ievietots Biroja interneta tīmekļa vietnē (<http://www.vpvb.gov.lv/lv/avariju-risks>).

Papildus pārskata periodā aktīvi tika veikts darbs saistībā ar jauno Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību (SEVESO III), kura izstrādāta saistībā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008.gada 16.decembra Regulu (EK) Nr.1272/2008 par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakojšanu, ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr.1907/2006. Tādējādi, pamatojoties uz jauno Eiropas Parlamenta un Padomes 2012.gada 4.jūlija Direktīvu 2012/18/ES par lielu ar bīstamām vielām saistītu avāriju risku pārvaldību, ar kuru groza un vēlāk atceļ Padomes Direktīvu 96/82/EK (SEVESO II) un sadarbojoties ar VARAM tika izstrādāts noteikumu projekts „*Noteikumi par rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas kārtību un riska samazināšanas pasākumiem*”.

2.2.5 Iepakojuma apsaimniekotāju reģistrācija

Pārskata periodā līdz 2015.gada 6.novembrim regulāri turpināta informācijas sniegšana par reģistrētajām komercsabiedrībām iepakojuma apsaimniekotāja statusā, kā arī to līgumpartneriem, un nodrošināta regulāra informācijas apkopošana un pilnveidošana par reģistrētajiem iepakojuma apsaimniekotājiem, kā arī informācijas sniegšana VVD reģionālajām vides pārvaldēm normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

2015.gadā līdz 2015.gada 6.novembrim regulāri pārskatīti un papildināti to uzņēmumu saraksti, kas iekļāvušies iepakojuma apsaimniekošanas sistēmā, noslēdzot līgumus par iepakojuma apsaimniekošanu ar Birojā reģistrētiem iepakojuma apsaimniekotājiem. Šī informācija regulāri apkopota un sniegta VVD reģionālajām vides pārvaldēm. Kopumā pārskata periodā VVD reģionālajām vides pārvaldēm sagatavota informācija par 548 iepakotājiem.

Birojs pēc Ministru kabineta 2015.gada 3.novembra noteikumu Nr.622 „*Grozījumi Ministru kabineta 2010.gada 19.oktobra noteikumos Nr.983 „Noteikumi par izlietotā iepakojuma reģenerācijas procentuālo apjomu, reģistrēšanas un ziņojumu sniegšanas kārtību un iepakojuma definīcijas kritēriju piemērošanas piemēriem”*” stāšanās spēkā ar nodošanas – pieņemšanas aktu nodeva VVD Biroja rīcībā esošo elektronisko informāciju par reģistrētajiem iepakojuma apsaimniekotājiem (kopā 18 ar apjomu 247MB) un iepakojuma apsaimniekotāju iesniegtos ziņojumus (kopā 65) par izlietotā iepakojuma apjomu, materiālu veidiem un apsaimniekošanu papīra formātā.

2.2.6 Iesniegumu izskatīšana

Pārskata periodā nemainīgi saglabājusies arī augstā darba intensitāte saistībā ar Biroja kā augstākās iestādes funkciju pildīšanu, veicot VARAM padotībā esošo iestāžu amatpersonu izdoto administratīvo aktu izskatīšanu. Šī kompetences joma Birojā ir kļuvusi jau par tradicionālu un patstāvīgu darbības virzienu, kas prasa gan rūpīgu un sistemātisku, skrupulozu darba ieguldījumu, gan daudz atbildības, augstu profesionalitāti un mērķtiecību. Šajā pārraudzības formā darbā, atskatoties uz gūto pieredzi, iespējams teikt, ka pēdējo gadu laikā noiets ļoti grūts un ievērības cienīgs ceļš, kuru kopā ar Biroju ir mērojuši gan VVD reģionālās vides pārvaldes, gan Dabas aizsardzības pārvalde un īpaši aizsargājamo dabas teritoriju administrācijas un citas VARAM sistēmas iestādes. Šajos gados veidojusies un nostiprinājusies dziļāka izpratne par publiskās pārvaldes tiesiskuma nodrošināšanas pamatprincipiem, kopīgi esam mācījušies un pilnveidojuši savu pamatdarbu orientācijā uz objektīvu, argumentētu un korektu izpildījumu, kā arī guvuši neatsveramas mācībstundas dziļākai tiesību aktu, to piemērošanas kārtības un interpretēšanas pamatmetožu apguvei.

2015.gadā saņemti 34 iesniegumi par amatpersonu izdotajiem administratīvajiem aktiem (2014.gadā – 42 iesniegumi) un izdoti lēmumi 30 administratīvajās lietās (2014.gadā – 47 lēmumi), jo vairāki apstrīdēšanas iesniegumi tika saņemti iepriekšējā gada nogalē, turklāt sarežģītas un apjomīgas apstrīdēšanas lietas, kuru vērtēšana tika uzsākta 2014.gadā, prasīja ilgāku un rūpīgāku izvērtēšanas darbu. Ar lēmumu izdošanu, Birojs sekmē VVD reģionālo vides pārvalžu vienotu pieeju nosacījumu izvirzīšanā dažādās vides aizsardzības jomās, ņemot vērā arī konkrētās plānotās darbības raksturu, apjomu un atrašanās vietu un nostiprina izpratni par vides aizsardzības tiesību aktu un Administratīvā procesa likuma materiālo un procesuālo tiesību normu piemērošanu. 2015.gads bijis nozīmīgs arī pieredzes gūšanai, nodrošinot Biroja pārstāvību administratīvajās tiesās. Atskatoties uz sasniegtajiem rezultātiem, esam gandarīti par kopīgi paveikto darbu un visas sistēmas iestāžu darba kvalitātes izaugsmi.

Kopumā pārskata periodā Birojā izskatītas 30 sūdzības, pārsvarā par dažādiem VVD reģionālo vides pārvalžu izsniegtiem administratīvajiem aktiem, tajā skaitā 18 sūdzības par A un B kategorijas atļaujām un to nosacījumiem u.c., 9 sūdzības par tehniskajiem noteikumiem vai atteikumu tos izsniegt un 3 cita rakstura sūdzības par vides atļaujām un administratīvajiem aktiem, ko izdevušas vides institūcijas. Vairāku sūdzību objektīvai izskatīšanai un argumentēta lēmuma pieņemšanai ir bijis nepieciešams pieprasīt papildu informāciju un iepazīties ar situāciju uz vietas, kā arī risināt konfliktsituācijas, pārrunās iesaistot visas ieinteresētās puses.

2015.gadā Birojs ir turpinājis pārstāvēt vides institūciju intereses arī administratīvajās tiesās. Pārskata periodā kopumā Birojs ir sagatavojis un iesniedzis 34 dokumentus administratīvajai tiesai, tajā skaitā rakstveida paskaidrojumus, viedokļu paušanu u.c.

Klātienē administratīvo tiesu instancēs Birojs kopumā pārstāvēts 23 administratīvo tiesu sēdēs, tajā skaitā 16 Administratīvās rajona tiesu sēdēs un 7 Administratīvās apgabaltiesas tiesas sēdēs. Kopumā būtiski lielākajā daļā gadījumu tiesa ir atzinusi Biroja lēmumus par pamatotiem. Pārskata perioda beigās ir 26 aktīvās tiesu lietas.

2.2.7 Vides informācijas izplatīšana

Pārskata periodā Birojs veica virkni pasākumu Biroja interneta tīmekļa vietnes uzlabošanai, lai vēl pilnīgāk un vienkāršāk sniegtu informāciju sabiedrībai. Pārskata periodā tika turpināta informācijas sagatavošana un izplatīšana gan aktīvā veidā, sniedzot ieinteresētajām personām informāciju rakstveidā vai mutiski, kā arī ar plašsaziņas līdzekļu starpniecību, gan arī pasīvā veidā – informāciju ievietojot Biroja interneta tīmekļa vietnē (<http://www.vpvb.gov.lv/lv>).

Biroja interneta tīmekļa vietnē informācija tiek regulāri atjaunota un tās atjaunošana notiek, ņemot vērā gan informācijas specifiku, gan arī normatīvo aktu prasības tās atjaunošanai. Biroja interneta tīmekļa vietnē sabiedrība var iepazīties ar aktuālu informāciju par Biroja pamatfunkciju nodrošināšanu un iegūt sev nepieciešamo informāciju par Biroja darbības jomām.

2.2.8 Eiropas Savienības Ekomarķējuma programmas koordinācija

2015.gadā Birojs sekmīgi turpinājis iepriekšējos gados uzsāktu darbu pie ES ekomarķējuma piešķiršanas programmas koordinācijas Latvijā un labi ir ticis galā ar saviem pienākumiem, darbojoties kā Ekomarķējuma kompetentā iestāde. Biroja funkcijas šajā jomā saistāmas gan ar pretendentu atbilstības ekomarķējuma kritērijiem novērtējumu, gan ekomarķējuma licenču piešķiršanu, gan ekomarķējuma lietošanas uzraudzību. Kompetenču lokā ietilpst arī pasākumu realizācija ekomarķējuma popularizēšanai, ražotāju informēšanai un sabiedrības izglītošanai par videi draudzīgu preču un pakalpojumu patēriņu.

2015.gadā Birojs ir izvērtējis divu uzņēmumu - *Sonata Enterprise Inc* un A/S „*Spodriība*” - ekomarķējuma pieteikumus un sagatavojis lēmumus par ekomarķējuma piešķiršanu šo uzņēmumu ražotajiem produktiem (informācija pieejama tīmekļa vietnē <http://www.vpvb.gov.lv/lv/ekomarkejums/pieskirtie-ekomarkejumi>).

Pārskata periodā Biroja ir izstrādājis jaunu iekšēju normatīvo aktu - kārtību, kādā piešķirams ekomarķējums, ņemot vērā atbilstošas ES ekomarķējuma kritēriju prasības un 2015.gadā ES izdotās ekomarķējuma lietotāja rokasgrāmatas prasības, tādējādi uzņēmumiem atvieglojot pieteikuma sagatavošanu un iesniegšanu. Kārtība pieejama tīmekļa vietnē <http://www.vpvb.gov.lv/lv/ekomarkejums/ekomarkejuma-pieskirsanas-kartiba>

2.2.9 Vides vadības un audita sistēmas (EMAS) ieviešana

2015.gadā pastāvīgi uzturēta informācija mājas lapā par EMAS sistēmu un reģistrācijas piešķiršanas nosacījumiem, sniegta nepieciešamās konsultācijas interesentiem. Grozījumi Vides aizsardzības likumā no vienas puses veicina sistēmu un šī brīvprātīgā vides aizsardzības instrumenta pārvaldību elastīgāku un samazina administratīvo slogu, bet no otras puses savā ikdienas darbā Birojs tam neredz lielu atdevi. Diemžēl pēdējos gados no sistēmas pakāpeniski ir izstājušies agrāk reģistrētie dalībnieki un 2014.gadā no reģistra tika svītroti pēdējā reģistrācija. Jāatzīst, ka līdzīgas tendences ir novērojamas arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu reģistros, kas lielā mērā varētu būt saistīts arī ar salīdzināmās starptautiskās sistēmas - ISO 14001 standarta popularitātes kāpumu.

Tomēr, EMAS zemo popularitāti Latvijā Birojs saista arī ar kopējas valstiskās stratēģijas vides apziņas veidošanā trūkumu. Lai veidotu brīvprātīgās vides sistēmas par pievilcīgiem tirgus un konkurētspējas instrumentiem, ir nepieciešama stratēģija un rīcības politika, gan

ekonomiskiem, gan administratīviem mēriem, sistēmu popularizēšanai un ieguvumu skaidrošanai ir nepieciešamas mārketinga un sabiedrisko attiecību kampaņas, atbalsta instrumentu ieviešanā nepieciešama starpministriju un starpnozaru apņemšanās. Patreizējā situācijā valsts funkciju izpildei EMAS jomā netiek paredzēta pat šim mērķim veidota struktūrvienība, atbildīgais Biroja darbinieks funkcijas brīvprātīgo vides iniciatīvu jomā pilda paralēli ikdienas darbam ietekmes uz vidi novērtējuma un citās jomās, līdz ar to trūkst gan cilvēku, gan laika un finanšu resursu, ko veltīt jomai, kas ilgtermiņā būtu vērsta uz vides apziņas veidošanu un vides aizsardzību.

2.3. Budžeta programmas “Vides politikas īstenošana” apakšprogrammas “Vides pārraudzības valsts birojs” rezultātīvo rādītāju analīze

Latvijas Republikas VARAM budžeta programmas “Vides politikas īstenošana” apakšprogrammas “Vides pārraudzības valsts birojs” (kods 23.02.00) īstenošanai 2015.gadā bija noteikti šādi rezultātīvie rādītāji:

- atzinumu skaits gadā par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumiem: plānots - 16, faktiski – 14 atzinumi (87,8%);
- lēmumu skaits gadā par ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu: plānots - 400, faktiski – 302 (75,5%);
- izvērtēto rūpniecisko avāriju riska samazināšanas programmu un rūpniecisko avāriju riska drošības pārskatu skaits gadā: plānots – 23, faktiski – 29 (126,0%);
- atzinumu skaits par veikto stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējuma plānošanas dokumentiem) vides pārskatiem: plānots – 20, faktiski – 13 (65%);
- izvērtēto VARAM institūciju amatpersonu izdoto administratīvo aktu skaits gadā: plānots – 42, faktiski – 30 (71,4%).

Kopumā var uzskatīt, ka rezultātīvie rādītāji ir izpildīti pat ļoti sekmīgi. Darbu izpilde atzinumu par ietekmes uz vidi novērtējumu ziņojumiem izsniegšanas jomā (salīdzinājumā ar budžeta programmas “*Vides politikas īstenošana*” apakšprogrammā “Vides pārraudzības valsts birojs” noteikto) ir veikta par 87,8%, jo izdoto gala atzinumu skaits ir 14. Tomēr šis rādītājs neatspoguļo kopumā izvērtēto ziņojumu skaitu. Papildus par 7 ietekmes uz vidi novērtējumu ziņojumiem Birojs ir izdevis starpatzinumus, 4 no tiem Birojs pēc izvērtēšanas ir atgriezis pārstrādāt, bet 3 ziņojumi nodoti papildināšanai. Lēmumu skaits par ietekmes sākotnējo izvērtējumu ir nedaudz mazāk kā rezultātīvajos rādītājos prognozētais. Biroja izdoto lēmumu skaita samazinājums par ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu saistīts gan ar izmaiņām Aizsargjoslu likumā, gan likumā „*Par ietekmes uz vidi novērtējumu*”. Līdzsvarojot prasības, ir samazināts nelielo objektu ar mazāk būtisku ietekmi skaits, tomēr darbības palikušas komplicētākas un sarežģītākas. Tāpat jāņem vērā, ka vērtējamo projektu skaits ir saistīts ar attīstības dinamiku, ko noteic projektu ierosinātāji un ārējie, tostarp ekonomiskie, faktori, kas nav atkarīgi no Biroja.

2.4. Biroja sniegtie pakalpojumi

Biroja sniegtie pakalpojumi galvenokārt ir pakalpojumi, kas izriet no Biroja pamatdarbības jomām – tie ir publiskie pakalpojumi, kas noteikti normatīvajos aktos un no tiem izrietošie dokumenti publiskās pārvaldes jomā, ko Birojs izdod adresētus privātiem un juridiskiem tiesību subjektiem. Atbilstoši pamatfunkciju sadalījumam Birojs sniedz šādus bezmaksas publiskos pakalpojumus, kas ir pieejami sabiedrībai:

1. Apstrīdēto administratīvo aktu vides aizsardzības jomā nodrošināšana.
2. Drošības pārskata vai rūpniecisko avāriju riska novēršanas programmas izvērtēšana.
3. Eiropas Savienības ekomarķējuma piešķiršana.

4. Iepakojuma apsaimniekotāja reģistrācijas nodrošināšana.
5. Ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras nodrošināšana.
6. Informācijas nodrošināšana par A un B kategorijas atļaujām.
7. Informācijas nodrošināšana par LPTP.
8. Paredzētās darbības ietekmes uz Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritoriju (NATURA 2000) novērtējuma nodrošināšana.
9. Sabiedrības līdzdalības tiesību vai tiesību uz vides informāciju pārkāpuma izvērtēšanas nodrošināšana.
10. Sākotnējā ietekmes izvērtējuma novērtējuma procedūras nodrošināšana un atbilstošu lēmumu pieņemšana par ietekmes uz vidi novērtējuma procedūras piemērošanu vai nepiemērošanu paredzētajai darbībai.
11. Stratēģiskās ietekmes uz vidi novērtējuma (SIVN) procedūras nodrošināšana.
12. Uzņēmumu reģistrācija Eiropas Savienības Vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS).

Biroja sniegto publisko pakalpojumu apraksts ir publicēts Latvijas valsts portāla www.latvija.lv un Biroja interneta tīmekļa vietnē sadaļā Pakalpojumi (<http://www.vpvpb.gov.lv/lv/pakalpojumi>).

Birojs nesniedz komercpakalpojumus un tā darbības pamatjomās nav izdalīti arī specifiski starpiestāžu pakalpojumi. Kā maksas pakalpojumi ar Ministru kabineta 2014.gada 17.septembra noteikumiem Nr.877 „*Noteikumi par Vides pārraudzības valsts biroja sniegto publisko maksas pakalpojumu cenrādi*” Birojam noteikti maksas pakalpojumi pieaicināto ekspertu sniegtajiem pakalpojumiem ietekmes uz vidi novērtējuma jomā, taču šajā gadījumā darbības ierosinātais vai plānošanas dokumenta izstrādātājs apmaksā tikai pieaicināto ekspertu darbu, bet nemaksā Birojam par valsts pārvaldes funkciju izpildes ietvaros veikto Biroja darbu. Atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes 2009.gada 25.novembra Regulai (EK) 66/2010 kā maksas pakalpojums noteikta maksa par ekomarķējuma iesnieguma iesniegšanu Birojā un gada maksa, nosakot atlaides mazajiem un vidējiem uzņēmumiem un mikrouzņēmumiem, kā arī uzņēmumiem, kas reģistrējušies /sertificēti Vides pārvaldības un audita sistēmā (EMAS) un ISO 14001 sistēmā. Šie maksas pakalpojumi sedz pieteikuma izvērtēšanas administratīvās un tehniskās izmaksas, nodrošina testēšanu un atbilstības ekomarķējuma kritērijiem pārbaudi, kā arī nodrošina piekļuvi nepieciešamajam aprīkojumam un iekārtām.

2015.gadā Birojs ietekmes uz vidi novērtējuma procesā novērtējuma ziņojumu izvērtēšanas kvalitātes nodrošināšanai 17 reizes ir pieaicinājis ārštata ekspertus. Papildus kā neiztrūkstošs pakalpojumu veids, ko Birojs veic ik dienu, ir sniegtās konsultācijas gan darbības ierosinātājiem, plānošanas dokumentu izstrādātājiem, komersantiem, VVD reģionālajām vides pārvaldēm, gan arī citām valsts un pašvaldību institūcijām. Biroja speciālisti gatavo informatīvos materiālus, iespēju robežās koordinē organizatoriskos pasākumus dažādiem semināriem, kā lektori piedalās apmācības semināros, konferencēs un mācībuursos izglītības iestādēs. Katru gadu sniegtās konsultācijas Biroja pamatdarbības jomās mērāmas daudzos simtos. Konsultācijas tiek sniegtas pastāvīgi gan sabiedriskajās apspriešanās, gan klātienē, gan elektroniskajā vidē, gan rakstiski informējot sabiedrību par aktuālajiem jautājumiem Biroja darbības jomās.

2.5. Biroja darbības uzlabošanas pasākumi

Pārskata periodā Biroja darbs kā vienmēr līdz šim, neskatoties uz saspringto darba režīmu un ierobežotajiem resursiem, ticis veltīts kvalitatīvai, korektai, efektīvai un iespējami savlaicīgai darbu izpildei. Par spīti sarežģījumiem, emocionālajam saspīlējumam sabiedrībā, finansiālajai situācijai un resursu deficītam, darba apjoms pārskata periodā ir veikts ļoti labi un sekmīgi. Biroja darbība kā komandas darbība pamazām stabilizējas, ņemot vērā personāla lielo mainību iepriekšējos gados, un atjaunojoties tautsaimniecībai, rada papildus izaicinājumus un prasa maksimālu koncentrēšanos uz būtiskāko jautājumu prioritāru izpildi.

2015.gadā Biroja darbības uzlabošanas pasākumi galvenokārt ir tikuši orientēti, lai, pirmkārt, - maksimāli optimizētu savu darbu gan Birojā kopumā, gan katras Biroja daļas ietvaros, - pārdomātas rīcības, līdzšinējā prakse, novērtēti procesi un darbinieku kvalifikācija. Otrkārt, - veikti pasākumi darbinieku kvalifikācijas uzturēšanai un zināšanu pilnveidei. Veiktas Biroja darbinieku teorētiskās un praktiskās apmācības piesārņojuma novērtēšanas un rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomās. Biroja darbinieki piedalījušies arī izbraukuma praktiskajā apmācību un informatīvajā seminārā meža resursu pārvaldības un apsaimniekošanas jomā.

Birojs apzinās, ka darba efektivitāte tik daudzpusīgu uzdevumu vadīšanā ir vistiešākā mērā atkarīga no Biroja komandas un tā – cik saskaņoti tās darbinieki izprot vides sistēmas kopīgos uzdevumus, cik motivēti un emocionāli stabili tie jūtas, cik labi tie prot attīstīt savstarpējo sadarbību un saglabāt vienotību un precizitāti arī dinamisku pārmaiņu laikā un ļoti augstas darba intensitātes apstākļos. 2015.gadā Biroja darbiniekiem lieti ir noderējušas zināšanas, kas iegūta apmācībās rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas jomā un piesārņojuma novērtēšanas jomā.

Par spīti grūtībām, - no visiem Biroja darbiniekiem šogad ir saņemta atbildīga rīcība, patstāvība darbā un ikdienas lēmumu pieņemšanā.

3. PERSONĀLS

2015.gadā Birojā ir 18 štata vietas. 2015.gadā kadru mainība ir bijusi samērā liela (28%), bet tomēr mazāka, salīdzinot ar 2014.gadu (56%). 2015.gadā vairākkārt rīkoti atklāti konkursi uz vakantajām ierēdņa amata vietām un darbā pieņemti jauni darbinieki. 2014.gadā ļoti lielas kadru mainības rezultātā un arī 2015.gadā samērā lielas kadru mainības rezultātā, pašlaik Birojā strādā ļoti jauns kolektīvs, kuram vēl jākrāj pieredze sarežģītu jautājumu risināšanā. Līdz ar to Birojā ikdienu ir ļoti saspringta, personāls ir pakļauts nepārtrauktam darbam paaugstinātas un brīžiem pat pārmērīgas slodzes apstākļos.

Jauna darba meklējumus vecākie eksperti saista ar pārāk intensīvo darbu Biroja kapacitātes trūkuma dēļ un salīdzinoši mazo atalgojumu, ņemot vērā plašo zināšanu izmantošanas nepieciešamību amatā un intensīvo darbu. Lai kvalitatīvi un profesionāli izpildītu darbu, darbs rit paaugstinātas intensitātes apstākļos, jo darba apjoms ir lielāks nekā Birojam paredzētais amata vietu skaits (darbinieku skaits nav proporcionāls darba apjomam). Pašlaik daudzi Biroja darbinieki pilda vairākas funkcijas un viens otru aizvieto nepieciešamības gadījumā. Vecākie eksperti ātri zaudē līdzsvara sajūtu starp profesionālo devumu un ieguvumu, „izdeg” un aiziet. Jaunie vecākie eksperti ir jāievada darbā, nepieciešama to apmācība. Biežas kadru mainības dēļ struktūrvienību vadītājiem nākas būtiskus laika resursus ieguldīt darba rezultātu profesionālā līmeņa nepārtrauktības nodrošināšanai. Biroja vadības līmenī šī tendence prasa saspringtu darbu pie institucionālās atmiņas saglabāšanas.

2015.gadā Birojā veikta darbības optimizācija, reorganizējot iestādes struktūru, t.sk. likvidējot divus struktūrvienības vadītāju amatus, to vietā izveidojot vecāko ekspertu amatus, kā arī izveidojot divas papildus nodarbināto vietas (kopumā 18 amata vietas) un palielinot atalgojumu amatu vietām, lai nodrošinātu iespējami augstas kvalitātes darbības rezultātus un mazinātu lielo kadru mainību. Birojā darbības optimizācijas rezultātā tika izveidota viena struktūrvienība ietekmes uz vidi novērtējumu jomā, iekļaujot tajā stratēģiskā ietekmes novērtējuma, sākotnējā ietekmes novērtējuma un ietekmes uz vidi novērtējuma jomu (2014.gadā Birojā šo jautājumu risināšanā bija trīs struktūrvienības), pārējās struktūrvienības saglabājās iepriekšējās, katrā papildinoties ar vienu vecāko ekspertu.

Birojā katra struktūrvienība nodarbojas ar sarežģītas patstāvīgas vides aizsardzības nozares funkciju realizāciju, kur struktūrvienības kodolu veido profesionāls un kvalificēts daļas vadītājs un vadītāja pārraudzībā strādā divi līdz septiņi vecākie eksperti.

Neskatoties uz minēto, Biroja komanda ir viena no tām, kas ar savu darbu ir pierādījusi, ka pat ļoti saspringtos apstākļos ir spējusi un spēj nodrošināt tai uzticētos pienākumus.

2.tabula

Informācija par Vides pārraudzības valsts biroja strādājošajiem 2015.gadā

Informācija par Vides pārraudzības valsts biroja strādājošajiem 2015.gadā	
1. Amata vietu un strādājošo skaits	
Amata vietu skaits	18
Faktiskais vidējais darbinieku un ierēdņu skaits	18
2. Iedalījums pēc statusa	Strādājošo skaits
ierēdņi	16

darbinieki, t.sk. fiziskā darba veicēji	2	
3. Iedalījums pēc ieņemamā amata	Strādājošo skaits	
direktors	1	
direktora vietnieks, daļas vadītājs	1	
nozares struktūrdaļu vadītāji	2	
vecākie eksperti	12	
darbinieki, t.sk. fiziskā darba veicēji	2	
4. Iedalījums pēc vecuma un dzimuma	Strādājošo skaits	
	vīrieši	sievietes
20 — 29 gadi		8
30 — 39 gadi		2
40 — 49 gadi	1	4
50 — 59 gadi		2
60 -		1
5. Izglītība	Strādājošo skaits	
5.1. Izglītības līmenis	ir ieguvuši	turpina studijas
Vispārējā vidējā izglītība	1	
Bakalaura grāds	3	
Maģistra grāds	13	
Doktora grāds	1	
5.2. Izglītības joma	Strādājošo skaits	
Dabas un inženierzinātnes	17	
Ekonomika un vadības zinības	1	
Tiesību zinātnes	1 (papildu izglītība)	
6. Personālmainība	28%	

2015.gadā visai Birojā strādājošajai vadošajai ierēdņu komandai ir vismaz maģistra grāds dabas vai inženierzinātnēs. Visa Biroja komanda ir profesionāla un kvalificēta. Viens Birojā strādājošais papildus savai profesionālajai izglītībai ir apguvis arī tiesību zinības. Skatot tikai demogrāfiskā šķērsgriezumā, varētu teikt, ka Birojs lielā mērā ir sievišķīga komanda, jo vairāk nekā 90% Birojā strādājošās ir sievietes. Skatoties uz enerģiju, ar kādu Biroja personāls pilda savus uzdevumus, izturību, ar kādu Biroja darbinieki tiek galā ar smago slodzi un atbildību, ar kādu Biroja darbinieki sasniedz augstus rezultātus, kā arī profesionalitāti, ar kādu Biroja darbinieki risina sarežģītus problēmjautājumus, var teikt, ka Biroja komanda ir ļoti stipra un atbildīga. Šāda atzinība ir tikai daļēji mierinoša, jo kā ikviens – arī Biroja darbinieki spēj nogurt un spars nav neizsīkstoša spēja, it sevišķi, tik atbildīgu, kompleksu un specifisku jautājumu risināšanā, kas deleģēti Birojam, taču pastāvīga iekšēja nepieciešamība un orientācija uz attīstību, iespējami precīza, korekta un atbildīga savu pienākumu izpilde valsts kopējai un katra paša darbības pilnveidošanai un attīstībai ir īpašības, kas raksturo Biroja personālu kopumā.

4. KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU

Jau no Biroja izveidošanas tā darbība pastāvīgi ir vērsta uz sabiedrības informēšanu un iesaistīšanu lēmumu pieņemšanā. Savā darbībā Birojs ievēro normatīvajos aktos noteikto sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas procedūru, Orhūsas konvencijas un atbilstošas ES nostādnes un prasības.

Ietekmes uz vidi novērtējuma procesā sabiedrības informēšana par plānotajām darbībām, to potenciālo ietekmi uz vidi, kā arī sabiedrības iesaistīšana ietekmju novērtēšanā un lēmuma pieņemšanā ir nozīmīgs posms. Sabiedrība un nevalstiskās organizācijas visā ietekmes uz vidi novērtējuma procesā kā viens no līdztiesīgiem procesa dalībniekiem var iesaistīties priekšlikumu sagatavošanā un paust savu viedokli par konkrēto darbības realizācijas vietu un izmantoto tehnoloģiju atbilstību, kas tiek ņemts vērā, gatavojot ietekmes uz vidi novērtējuma programmas un Biroja atzinumus par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumiem, kā arī nosacījumus darbības veikšanai. Kopumā sabiedrības iesaistīšanās nozīmīgu tautsaimniecības projektu apspriešanā pārskatā gadā vērtējama kā aktīva. Jo īpaši aktīva tā bijusi infrastruktūras objektiem, to skaitā Eiropas standarta platuma dzelzceļa infrastruktūras līnijas „*Rail Baltica*” un Igaunijas – Latvijas trešā starpsavienojuma 330kV elektrolīnijas būvniecības projektu apspriedēs. Liela loma vides aspektu ievērtēšanā paredzēto darbību projektos un plānošanas dokumentos bijusi nevalstiskām organizācijām un sabiedrībai. Īpaši iepriecina gadījumi, kad sabiedrības un nevalstisko organizāciju pārstāvju izteiktie konstruktīvie priekšlikumi palīdzējuši atrast videi draudzīgākus un līdz ar to arī ilgtspējīgākus teritorijas attīstības risinājumus.

Biroja darbinieki ir uzraudzījuši projektu ierosinātāju un plānošanas dokumentu izstrādātāju darbību normatīvajos aktos paredzēto sabiedrības informēšanas pasākumu izpildē un, nepieciešamības gadījumā aktīvi rīkojušies, lai novērstu trūkumus. Visa informācija par ietekmes uz vidi novērtējumu tā veikšanas gaitā ir plaši pieejama sabiedrībai un pašvaldībām, tādējādi nodrošinot atklātību un dialoga iespējas par veiksmīgākā risinājuma izvēli.

Arī viens no stratēģiskā ietekmes novērtējuma pamatmērķiem ir nodrošināt sabiedrības informēšanu par plānošanas dokumentu izstrādi un iesaistīt sabiedrību to apspriešanā un lēmumu par tiem pieņemšanā. Biroja interneta tīmekļa vietnē tiek publicēti paziņojumi par plānošanas dokumentu vides pārskatu sabiedriskās apspriešanas pasākumiem. Jāatzīmē, ka pakāpeniski pieaug sabiedrības aktivitāte un izpratne atsevišķu plānošanas dokumentu un vides pārskatu izstrādē, tomēr jāsecina, ka lielā daļā gadījumu iedzīvotāji nepietiekoši novērtē un neizmanto viņiem dotās iespējas savlaicīgi piedalīties gan valsts, gan pašvaldības līmeņa plānošanas dokumentu izstrādē un pilnveidošanā. Ir būtiski, lai sabiedrības viedoklis būtu zināms lēmumu pieņemējiem pirms plānošanas dokumentu galējās saskaņošanas, jo tieši sabiedrība ir tā, kuras labā un uzdevumā valsts iestādes strādā.

Sabiedrības informēšanas un iesaistīšanas pasākumus Birojs veic arī saistībā ar diviem brīvprātīgajiem vides instrumentiem, kas vērsti uz uzņēmumu tiešās un netiešās ietekmes mazināšanu un videi draudzīga patēriņa veicināšanu – EMAS un ES ekomarķējumu. Kā viens no uzdevumiem šajā jomā ir EMAS un ekomarķējuma sistēmas ieviešanas veicināšana un sabiedrības informēšana par iesaistīšanās iespējām. Pārskata gadā attīstīts dialogs ar dažādām mērķauditorijām par brīvprātīgo ieguldījumu – gan brīvprātīgām investīcijām videi draudzīgās tehnoloģijās, gan zaļo iepirkumu, gan videi draudzīgu (ekomarkētu) produktu ražošanu un vides vadības sistēmu ieviešanu.

Biroja aktivitāšu popularizēšana sabiedrībā tika veikta ne tikai piedaloties projektu sabiedriskajās apspriešanās, bet arī regulāri sniedzot konsultācijas Biroja apmeklētājiem un intervijas plašsaziņas līdzekļu pārstāvjiem, kā arī maksimāli izmantojot interneta iespējas. Paldies visiem par sadarbību!

5. NĀKAMAJĀ GADĀ PLĀNOTIE PASĀKUMI

Lai nodrošinātu normatīvajos aktos Birojam deleģētās funkcijas un nodrošinātu sabiedrības tiesības uz informāciju, kā arī sekmētu vienotu vides un dabas aizsardzības prasību realizāciju, ir plānots mērķtiecīgi un sistemātiski pilnveidot Biroja darbu arī turpmāk, jo neatkarīgi no pārmaiņām valstī, normatīvajos aktos noteiktajiem pienākumiem, kā arī pienākumiem, kas izriet no Latvijas kā ES dalībvalsts starptautiskajām saistībām, – atkāpes vai atbildības samazinājums piemērots netiek. 2016.gadā turpināsies iepriekš uzsāktie darbi ietekmes uz vidi novērtējuma, t.sk. stratēģiskā ietekmes novērtējuma, sākotnējā ietekmes novērtējuma un ietekmes uz vidi novērtējuma jomā, rūpniecisko avāriju riska, un pārējās Biroja darba pamatjomās. Arvien vairāk ieviešot tās iespējas, ko darbu uzlabošanai var sniegt informācijas tehnoloģijas, nedrīkst tikt aizmirsts cilvēks kā pamatvērtību mērs un Latvijas vide kā daudzos aspektos unikāla telpa, kurā jāveicina ekonomiskā attīstība un vienlaikus jārod mehānismi, kā to izdarīt iespējami efektīvāk, turklāt nekaitējot vides un kaimiņu interesēm.

Pamatuzdevums jebkurā Biroja darbības jomā ir viens – kompetenta, korekta, tiesiski pamatota un kompleksa izvērtējuma veikšana. Sadalot to pa jomām 2016.gadā Biroja funkciju nodrošināšanai tiek izvirzīti zemāk minētie (plānotie) darbības rezultāti:

- izdot 12 atzinumus par ietekmes uz vidi novērtējuma ziņojumiem;
- izdot 400 lēmumus par ietekmes uz vidi sākotnējo izvērtējumu;
- izvērtēt 23 rūpniecisko avāriju riska samazināšanas programmas un rūpniecisko avāriju riska drošības pārskatus;
- izdot 20 atzinumus par veikto stratēģisko ietekmes uz vidi novērtējuma (plānošanas dokumentiem) vides pārskatiem;
- izvērtēt 42 apstrīdētos VARAM institūciju amatpersonu izdotos administratīvos aktus.

Papildus 2016.gadā izvirzīta virkne citu uzdevumu gan iepriekš jau minētajās, gan citās, atsevišķi attiecībā uz rezultatīvajiem rādītājiem neizdalītajās jomās, kurās darbības ir mērāmas simtos, - gan saistībā ar atļauju piesārņojošās darbības veikšanu un izlietotā iepakojuma apsaimniekošanas informācijas apriti, gan pasākumiem brīvprātīgo vides instrumentu popularizēšanā un sabiedrības izpratnes palielināšanā u.c.

Ir gaidāma arī vairāku nozīmīgu infrastruktūru attīstības projektu gan autoceļu un dzelzceļu, gan enerģētikas attīstības jomā, gan arī lauksaimnieciskās ražošanas kompleksu izvērtēšana. Jāatzīmē, ka nozīmīgu darba apjomu un reizēm ļoti saspringtos termiņos prasīs arī ar ES struktūrfondu apguvi saistīto projektu izvērtēšana ietekmes uz vidi aspektā, kas izvērtējami dažkārt ļoti īsos termiņos un ir obligāts priekšnoteikums finansējuma iegūšanai. Birojs kā prioritāti ir izvirzījis arī darbu pie Biroja darbības administratīvā sloga līdzsvarošanas un personāla kapacitātes stiprināšanas.

Plānots turpināt sadarbīties priekšlikumu izstrādē normatīvā regulējuma pārskatīšanai samērīgai un lietderīgai procedūru piemērošanai ietekmes uz vidi novērtējuma jomā. Darbinieku apmācība un profesionālo zināšanu pilnveidošana paredzēta rūpniecisko avāriju riska novērtēšanas un piesārņojuma novēršanas jomās. Plānota arī metodisko un informatīvo materiālu nodrošināšana kadru mainības riska mazināšanai ar profesionālo zināšanu efektīvu pēctecību. Tāpat Birojs savu iespēju robežās ir iecerējis turpināt darbu pie iesniegumu izvērtējuma kārtības un prasību interpretācijas vienādošanas vides aizsardzības institūcijās, sekmējot informācijas apmaiņas un darba kvalitātes uzlabošanas vides sistēmā kopumā.